

U KOSTCE

ROZHOVOR
S MARTINOU DRIJVEROVOU

str. 6

KDYŽ SE ŘEKNE INTEGRACE

str. 8

UKÁZKY NÁPADŮ

str. 22-23

SPOLEČNOST PRO RANOU PÉČI A JEJÍ REGIONÁLNÍ STŘEDISKA

SPOLEČNOST PRO RANOU PÉČI

Klimentská 2, 110 00 Praha

TEL.: 777 234 036, 777 235 630, **E-MAIL:** centrum@ranapece.cz

KOMU JSOU NAŠE SLUŽBY URČENY:

- rodinám s dětmi se zrakovým a kombinovaným postižením od narození do 7 let na území hlavního města Prahy a Středočeského kraje
- rodinám s dětmi s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením na území Karlovarského kraje
- rodinám s dětmi s ohroženým vývojem v oblasti zrakového vnímání v důsledku nepříznivého zdravotního stavu od narození do 7 let na území hlavního města Prahy, Středočeského kraje a Karlovarského kraje

STŘEDISKO RANÉ PÉČE SPRP ČESKÉ BUDĚJOVICE

Kněžská 8, 370 01 České Budějovice

TEL.: 385 520 088, **E-MAIL:** budejovice@ranapece.cz

KOMU JSOU NAŠE SLUŽBY URČENY:

- rodinám s dětmi se zrakovým a kombinovaným postižením od narození do 7 let
- rodinám s dětmi s ohroženým vývojem v oblasti zrakového vnímání v důsledku nepříznivého zdravotního stavu od narození do 7 let

KDE NAŠE SLUŽBY POSKYTUJEME:

- na území Jihočeského kraje, Kraje Vysočina (okresy Pelhřimov a Havlíčkův Brod)

STŘEDISKO RANÉ PÉČE SPRP BRNO

Nerudova 7, 602 00 Brno

TEL.: 541 236 743, 777 234 134, **E-MAIL:** brno@ranapece.cz

KOMU JSOU NAŠE SLUŽBY URČENY:

- rodinám s dětmi se zrakovým a kombinovaným postižením od narození do 7 let
- rodinám dětí s ohroženým vývojem v oblasti zrakového vnímání v důsledku nepříznivého zdravotního stavu od narození do 7 let

KDE NAŠE SLUŽBY POSKYTUJEME:

- na území Jihomoravského kraje, Kraje Vysočina (okresy Jihlava, Třebíč, Žďár nad Sázavou, Havlíčkův Brod) a ve Zlínském kraji (okresy Uherské Hradiště, Zlín)

DETAŠOVANÉ PRACOVISTĚ PRO KRAJ VYSOČINA:

STŘEDISKO RANÉ PÉČE SPRP BRNO

Dolní 165/1, 591 01 Žďár nad Sázavou

TEL.: 774 240 234, **E-MAIL:** vysocina@ranapece.cz

STŘEDISKO RANÉ PÉČE SPRP OLOMOUC

Střední Novosadská 52, 779 00 Olomouc

TEL.: 585 222 921, 775 583 359, **E-MAIL:** olomouc@ranapece.cz

KOMU JSOU NAŠE SLUŽBY URČENY:

- rodinám s dětmi se zrakovým postižením od narození do 4 let a rodinám s dětmi s kombinovaným postižením od narození do 7 let

KDE NAŠE SLUŽBY POSKYTUJEME:

- na území Olomouckého kraje, Zlínského kraje (Zlín, Kroměříž, Holešov, Bystřice pod Hostýnem, Valašské Meziříčí, Valašské Klobouky, Vsetín, Vízovice, Otrokovice) a Pardubického kraje (Králíky, Žamberk, Lanškroun, Moravská Třebová, Svitavy, Česká Třebová, Ústí nad Orlicí, Vysoké Mýto, Litomyšl, Polička)

DETAŠOVANÉ PRACOVISTĚ PRO ZLÍNSKÝ KRAJ:

STŘEDISKO RANÉ PÉČE SPRP OLOMOUC

Burešov 4886, 760 01 Zlín

TEL.: 773 623 403, **E-MAIL:** olomouc@ranapece.cz

STŘEDISKO RANÉ PÉČE SPRP OLOMOUC, REGIONÁLNÍ CENTRUM PRO PODPORU A PROVÁZENÍ RODIN DĚTÍ S TĚLESNÝM, MENTÁLNÍM A KOMBINOVANÝM POSTIŽENÍM

U Botanické zahrady 4, 779 00 Olomouc

TEL.: 774 734 035, **E-MAIL:** olomouc2@ranapece.cz

RANÁ PÉČE

KOMU JSOU SLUŽBY RANÉ PÉČE URČENY:

- rodinám s dětmi s tělesným, mentálním a kombinovaným postižením, včetně dětí s poruchami autistického spektra

KDE NAŠE SLUŽBY POSKYTUJEME:

- na území Olomouckého kraje

SOCIÁLNĚ AKTIVIZAČNÍ SLUŽBA PRO RODINY S DĚTMI

KOMU JSOU SLUŽBY RANÉ PÉČE URČENY:

- rodinám, které pečují o dítě s ohroženým vývojem;
- rodinám, které převzaly dítě do pěstounské péče na přechodnou dobu;
- rodinám, které převzaly dítě do pěstounské péče.

KDE NAŠE SLUŽBY POSKYTUJEME:

- na území Olomouckého kraje

STŘEDISKO RANÉ PÉČE SPRP OSTRAVA

Havlíčkovo nábřeží 38, 702 00 Ostrava

TEL.: 596 112 473, 774 242 736, **E-MAIL:** ostrava@ranapece.cz

KOMU JSOU NAŠE SLUŽBY URČENY:

- rodinám dětí se zrakovým postižením od narození nejvýše do 7 let
- rodinám dětí s kombinovaným zrakovým postižením od narození nejvýše do 7 let
- rodinám dětí s ohroženým vývojem v oblasti zrakového vnímání v důsledku nepříznivého zdravotního stavu od narození nejvýše do 7 let

KDE NAŠE SLUŽBY POSKYTUJEME:

- na území Moravskoslezského kraje

WWW.RANAPECE.CZ

Milí čtenáři, rodiče, pěstouni, podporovatelé rané péče,

dostává se vám do rukou druhé číslo našeho časopisu. Přinášíme v něm důležité, zajímavé i užitečné informace o naší práci v uplynulém roce. Přes náročnou situaci na poli financování sociálních služeb, která se přistřihuje skoro ve všech regionech, se zatím podařilo zachovat kapacity všech našich pracovišť rané péče. Dokonce jsme zvládli kapacitu jednoho pracoviště rané péče v Olomouci navýšit o 30 rodin a začali jsme zde poskytovat sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi. Reagovali jsme tak na potřeby rodin a i při zvýšeném počtu klientů se nám podařilo zachovat vysokou kvalitu poskytovaných služeb.

V roce 2013 jsme organizovali již šestý ročník kampaně Týden rané péče®, do něhož se zapojilo 28 poskytovatelů rané péče. Celorepublikovou kampaň podpořilo 18 známých osobností z veřejného života, patří k nim například Arnošt a Petra Goldflamovi, Ivo Šmoldas, Jiří Sedláček, Jan Kraus, hraběnka Mathylda Nostitzová, P. Zbigniew Czendlik a další. Oslovili jsme veřejnost cíleně prostřednictvím výstav, koncertů i kulatých stolů, seminářů a také spoustou zážitkových akcí a programů.

Novou zkušeností minulého roku bylo uspořádání prvního ročníku Mikuláš-

ské sbírky. Akce probíhala v 10 krajích České republiky a otevřela další prostor v získávání finančních prostředků tím, že cílí na firemní a individuální dárcovství. Patronem první sbírky Společnosti pro ranou péči se stal stříbrný olympionik a mistr světa ve vodním slalomu Vavřinec Hradilek. Děkujeme za jeho nasazení ve sportu i za jeho podporu sbírky. Veliké poděkování patří i všem lidem, kteří přispěli jakoukoliv částkou na sbírkový účet Společnosti pro ranou péči. Také jejich zásluhou můžeme pomoci zase o něco více rodinám a dětem s postižením.

Výzvou pro Společnost pro ranou péči byl začátek realizace projektu Evropského sociálního fondu, operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost, s názvem „Půjde to! Příprava rodičů pečujících o dítě s postižením ke vstupu na trh práce“. V tuto chvíli se do něj zapojilo už 170 pečujících osob. Rozjezd byl náročný, ale spokojenost rodičů s jednotlivými aktivitami pořád roste. Více informací o projektu nebo ukázkou z připravované publikace najdete přímo na stránkách časopisu.

Hlavním tématem tohoto čísla je integrace. Integrace dětí s postižením do škol

a integrace rodin vychovávajících dítě s postižením do společnosti a komunity patří ke stěžejním cílům Společnosti pro ranou péči. Věnují se jí nejen konkrétní články, ale jako podstatné téma zaznívá i z příběhů samotných rodičů. V jednom z dalších příspěvků se dotkneme transformace ústavních zařízení, což s integrací vlastně souvisí. Nechybí ani užitečné rady v oblasti buko-faciální terapie a předlogopedické přípravy. Nově je připravena i dětská stránka pro sourozence.

Na závěr mi dovolu velké poděkování. Děkuji všem zaměstnancům Společnosti pro ranou péči za jejich obrovské pracovní nasazení, redakčnímu týmu za vznik druhého čísla časopisu „V kostce“, všem rodičům za jejich příběhy.

Děkuji všem donátorům, příznivcům a spolupracovníkům za podporu naší organizace, za podporu námi poskytovaných služeb. Druhému číslu časopisu „V kostce“ přeji hodně spokojených čtenářů a nám všem přeji hodně zdraví a sil do příštích dnů.

Pavla Matyášová,
předsedkyně Společnosti pro ranou péči

OBSAH

04 | PÁR SLOV O RANÉ PÉČI

05 | CO SE DĚJE

**06 | ROZHOVOR S MARTINOU
DRIJVEROVOU**

**07 | OD ÚSTAVNÍ PÉČE SMĚREM
K RODINNÉ A KOMUNITNÍ PÉČI**

08 | KDYŽ SE ŘEKNE INTEGRACE

11 | RANÁ PÉČE V REGIONECH

12 | POMÁHAJÍ NÁM

17 | ABY JÍDLO A KRMENÍ

NEBYLY BOJ

18 | DOBRÉ TIPY

20 | PŘÍBĚHY

22 | UKÁZKY NÁPADŮ

25 | PRO MALÉ ČTENÁŘE

V KOSTCE – OBČASNÍK SPOLEČNOSTI PRO RANOU PÉČI

Redakce: Společnost pro ranou péči, Klimentská 2/1203, 110 00 Praha, centrum@ranapece.cz, www.ranapece.cz, listopad 2014

Jazyková korektura: Kristina Mezníková | **Grafická úprava:** David Najbrt (chuchvalec@seznam.cz) | **Tisk:** Ethics, s. r. o.

Kdo jsme a co děláme

Když se do rodiny narodí dítě s postižením, přichází šok. Všichni členové rodiny se ocitají ve velmi složité a náročné situaci a učí se s ní vyrovnávat. Podporu v této těžké životní chvíli nabízí raná péče a pomáhá tak rodičům překonat pocity bezradnosti, bezvýchodnosti a izolace.

Sociální služba rané péče je definována přímo zákonem. Má převážně terénní charakter (případně je doplněna o ambulantní formu) a je poskytována rodičům a dítěti do sedmi let, které je zdravotně postižené nebo jehož vývoj je

ně a je „šitá na míru“ rodinám a jejich dětem. Jako jedinou návaznou a respektovanou službu pro rodiče s dítětem s postižením ji doporučuje Česká neonatologická společnost.

Největším poskytovatelem rané péče v Česku je **Společnost pro ranou péči**. Zaměřuje se na pomoc rodinám pečujícím o dítě se zrakovým nebo s kombinovaným zrakovým postižením. Byla založena již v roce 1984 a prostřednictvím svých středisek v pěti krajských městech dnes působí na území téměř celé republiky. V roce 2014 se poda-

řilo vybudovat pracoviště Společnosti pro ranou péči nově také v Karlovarském kraji. „*Přesto stále existují bílá místa, kde služba rané péče není pro rodiče dostupná. Síť a zejména kapacity rané péče je potřeba stále rozšiřovat, tak aby všechny rodiny měly stejnou šanci službu využívat,*“ říká před-

sedkyně Společnosti pro ranou péči Pavla Matyášová.

Společnost úzce spolupracuje s fakultními nemocnicemi, novorozeneckými odděleními, se speciálními mateřskými školkami, speciálně pedagogickými centry, neonatologickými, oftalmologickými a neurologickými pracovišti v jednotlivých krajích. Snaží se maximálně využít zdrojů přímo v regionu (místní lékaři, školky, běžné školy, další návazné služby,

svépomocné organizace a podobně), aby rodiče nemuseli cestovat do velkých center mimo bydliště nebo hledat specializovanou pomoc v jiných krajích. Společné úsilí rodičů, poradců rané péče a dalších odborníků pak napomáhá úspěšné sociální integraci dítěte, například jeho zapojení do běžných předškolních či školních zařízení v místě bydliště.

Dlouholetým partnerem Společnosti pro ranou péči je americká vzdělávací instituce Perkins School for the Blind z Bostonu. Nadace Hilton Perkins International fungující při této škole podporuje Společnost pro ranou péči nejen finančně, ale zejména poskytováním odborných materiálů a možností účastnit se odborných stáží přímo v bostonské škole. Kromě toho je Společnost pro ranou péči členem Mezinárodní rady pro vzdělávání a rehabilitaci osob se zrakovým postižením (ICEVI), kde se aktivně zapojuje v sekci Raná péče, Evropa. K dalším partnerům patří rakouský Institut pro ranou péči v Grazu nebo denní centrum pro rehabilitaci dětí a mládeže Mali dom v Chorvatsku.

Vedle práce s konkrétními rodinami se Společnost zasazuje i o změnu celého systému péče o ohrožené děti v České republice. Její pracovníci se podíleli na vytváření závazných standardů rané péče a standardů kvality sociálních služeb. Spolupráce s odborem pro rodinu ministerstva práce a sociálních věcí, prezentace na půdě Poslanecké sněmovny či pořádání osvětové kampaň Týden rané péče® – to vše přispělo například k přijetí novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí v roce 2012.

Pavla Matyášová,
Společnost pro ranou péči

Podzim patří Týdnu rané péče

Opadané listy a holé stromy značí pro jednoho romantické brouzdání podzimním parkem, jinému se vybaví hrábě a nutnost pohrabat celou zahradu. Pro pracovníky v rané péči i všechny klientské rodiny to však rovněž znamená, že se blíží další ročník celorepublikové kampaně Týden rané péče®. Akce, do níž se zapojují dnes již skoro tři desítky organizací poskytujících služby rané péče, se tradičně koná v posledním listopadovém týdnu, v roce 2014 proběhne v termínu **od 24. do 30. listopadu**.

V rámci jednoho týdne se uskuteční nespočet zajímavých událostí, jejichž společným cílem je informovat laickou i odbornou veřejnost

o službách rané péče a ukázat, že vychovávat dítě s postižením lze s pomocí rané péče i doma. Osvětová kampaň má nejrůznější formy: pořádají se výstavy, koncerty, besedy, odborné semináře nebo dny otevřených dveří. Terénní sociální služba rané péče je cíleně prezentována v médiích, kampaň zaštiťuje i celá řada známých osobností.

Slogan pro sedmý ročník zní „Mít dobrý start“. Není totiž nic důležitějšího, než když dítě, třeba i díky rané péči, odstartuje dobře a kvalitně do života. Všem, kdo se rozhodli tuto myšlenku prostřednictvím Týdne rané péče® podpořit, děkujeme a těšíme se na viděnou na některé z pořádaných akcí. (km)

Program stimulace zraku má nového metodika i nového garanta

Petra Navrátilová

Klientům rané péče je program stimulace zraku dobře známý. Setkávají se s ním v případech zájmu hned při zahájení služby, kdy vyškolená instruktorka stimulace zraku provede takzvané funkční vyšetření zraku. Její práce tady ale rozhodně nekončí, spíše naopak. Rodinám dále radí, jaké pomůcky využívat, co konkrétně u dítěte rozvíjet a trénovat. Obracet se na ni mohou i poradkyně rané péče.

Instruktorky stimulace zraku stejně jako ostatní pracovníci Společnosti pro ranou péči se ve svém oboru stále vzdělávají. Účastní se pravidelných setkání instruktorů stimulace zraku, oftalmologických kongresů a dalších specializovaných školení. Ve Společnosti rané péče mají svou metodiku, která jim poskytuje odbornou podporu. Od března 2014 tuto funkci zastává Petra Navrátilová z olo-mouckého střediska. Metodika stimulace zraku je k dispozici také poradcům rané péče v oblasti podpory zrakového vnímání. Dbá, aby kvalita podpory zrakového vnímání stále rostla a reagovala nejen na potřeby rodin, ale i na nové poznatky v této oblasti.

V červnu získal program zrakové stimulace rovněž novou garantku, a to dětskou oftalmoložku MUDr. Kateřinou Špačkovou. Spolupráce s paní doktorkou si velmi ceníme a těší nás, že úlohu odborné garantky přijala. Setkat se s ní můžete v soukromé praxi oční kliniky Tana v Olomouci. Mnoho let působila v dětské oční a v ortoptické ambulanci Fakultní nemocnice Olomouc a také jako operatér zabývající se předčas-

MUDr. Kateřina Špačková

ně narozenými dětmi a dětmi se strabismem. Úkolem garanty je zvyšovat úroveň kvality poskytovaných služeb rané péče v oblasti stimulace a tréninku zraku. Instruktorky stimulace zraku s paní doktorkou konzultují individuální volbu metod, přístupů a léčby a obracejí se na ni v nejasných případech.

Petra Navrátilová,
Středisko rané péče SPRP Olomouc

Zase jsme byli Spolu

V rámci projektu „Spolu 2014“ odjelo v květnu 18 klientských rodin do městečka Svatky na Vysočině, aby spolu s poradkyněmi rané péče všichni strávili týden plný zajímavých aktivit a také načerpali energii, nápady a povzbuzení do všedních dnů. Společnost pro ranou péči pořádala kurz pro rodiny letos již podvacáté.

Na tom, aby všechno klapalo a rodiče i děti mohli zažívat příjemné chvíle v bezpečném prostředí, pracoval přípravný tým již dlouho dopředu. Dopolední program pro děti byl sestaven tak, aby odpovídal specifickým potřebám každého z nich. „*Například pro naši dětskou skupinku si poradkyně přichystaly činnosti podle Montessori principů. Děti si zkusily zasadit bylinky do květináčků a pak vyráběly bylinkovou limonádu, sázely fazole mungo, pečovaly o ně a sledovaly, jak klíčí. Další den se místnost proměnila v mýdlovou laboratoř, kde se strouhalo mýdlo, přelévávala se voda a vyráběla se mýdlová pěna s obrovskými bublinami. Jako malíři a designéři si děti vymalovaly a zdobily velkou chaloupku, do které si mohly vlézt a schovat se tam. Vyzkoušely si, jaké je to být pošťákem, jezdit na koni a roznášet dopisy, či být kuchařem a vlastnoručně krájet a napichovat ovocný špíz a samozřejmě si na něm pochutnat,*“ vzpomíná jedna ze zúčastněných maminek, paní Klasová. Bohatý program byl uchystán také pro rodiče. Seznamovali se s novými metodami, jak své

dítě stimulovat, měli příležitost různé techniky vyzkoušet a v průběhu pobytu denně opakovat. Získávali informace o speciálních pomůckách a novinkách v oblasti kompenzace zrakového postižení, o možnostech rehabilitace nebo o dostupné literatuře. Nechyběl ani prostor pro vzájemné sdílení pocitů a výměnu zkušeností s ostatními účastníky, kteří se ocitli v podobné životní situaci. „*My rodiče jsme si mohli odpočinout u večerního programu, něco nového se dozvědět nebo si popovídat o tom, co nás zajímá či trápí. Sladkou tečkou za celým pobytem se stala výroba koláče z fotek nafocených během společně prožitého týdne. Pod rukama nám vznikala krásná vzpomínka na setkání lidí z celé republiky, které spojuje podobný osud a kteří jsou odhodláni využít každé chvíle, aby život prožili co nejradostněji a nejpilněji,*“ dodává paní Klasová.

Projekt „Spolu 2014 – týdenní kurz pro rodiny“ podpořil Nadační fond Českého rozhlasu ze sbírky Světluška, a to částkou 150 000 Kč, za což mu patří naše velké poděkování.

Karla Němcová, Středisko rané péče SPRP Brno

Projekt je realizován s pomocí nadačního příspěvku Nadačního fondu Českého rozhlasu ze sbírky Světluška.

Kurz očima poradkyně

„Kurz pro rodiny jsem se tento rok zúčastnila poprvé. Byla jsem zvědavá, jak bude celá akce probíhat a jak zvládneme být na nohou od rána až do večera. Překvapilo mě, že nakonec týden uběhl velmi rychle a já jsem se po něm cítila i vcelku odpočínutá a nabitá energií. Týdenní pobyt s rodinami byl velkým obohacením pro mou práci. Získala jsem nové tipy na aktivity v rodinách, poznala více kolegyně z ostatních středisek v republice. Seznámila jsem se blíže s jednotlivými rodinami a jejich životními příběhy. Velmi mě těšilo, když jsem viděla, že se klientské rodiny brzo spřátelily a trávily čas společně. Jen díky otevřenosti a aktivitě rodin kurz získal jedinečnou atmosféru pohody a vzájemného sdílení, které jsou při péči o dítě se zdravotním znevýhodněním tak důležité.“

Jarmila Janáčková, Středisko rané péče SPRP Brno

Martina Drijverová

Poslouchám lidi a hlavně děti kolem sebe

Hrdinové jejich knížek jsou často úplně obyčejní kluci a holky. Zažívají všelijaká dobrodružství, ale mají i svá trápení a někdy musí řešit docela zapeklité situace doma, ve škole, s rodiči i kamarády. Jejich svět zkrátka není jenom růžový. Vlastně to všichni velice dobře známe. A proto příběhy spisovatelky Martiny Drijverové hltáme, ať je nám osm, nebo mnohem víc. Známa autorka ve svých prózách otevřela také téma do té doby v literatuře pro děti a mládež nevídané a neslychané: téma mentálního postižení. Co ji k tomu vedlo a jak knihu přijali dětská čtenářia, o tom si s Martinou Drijverovou povídala Michaela Voráčková z pražského pracoviště Společnosti pro ranou péči. A nejen o tom.

Ve svých knihách často vyprávíte příběh dítěte s postižením nebo o dětech potýkajících se s nejrůznějšími problémy. Proč tomu tak je?

Děti s problémy, děti s hendikepem žijí mezi námi. A nikdo jistě nechce, aby zůstaly na okraji společnosti svých vrstevníků, protože začlenění mezi ně je pro děti s postižením po všech stránkách prospěšné. Zdravé děti toto vzájemné soužití také velmi obohacuje – uvědomí si, že nejsme všichni stejní, že mohou někomu pomáhat, podporovat ho... Jenže aby se zdravé děti naučily tolerovat a přijímat ty „jiné“, musí jejich problém pochopit. Ve svých knížkách se pokouším toto pochopení zprostředkovat.

Hlavní postava vaší poslední knihy *Malé věci, velké věci* zjistí, že její nevlastní bratříček trpí takzvaným Williamsovým syndromem. Kde jste se pro tento příběh inspirovala?

Knížka *Malé věci, velké věci* vznikla na žádost čtenářů prvního i druhého stupně základní školy. Mnozí z nich mě prosili, abych napsala něco o rozvodu rodičů. To byl jeden námět. A já jsem přidala téma dítěte s postižením. Právě bratrův hendikep přiměje hlavní hrdinku k přehodnocení celé situace a ukáže jí život v jiném světle. Vybrala jsem dítě s Williamsovým syndromem, protože jsem nějakou dobu četla blog maminky takto postiženého chlapečka. Setkaly jsme se, dnes jsme přítelkyně a já jsem patronkou Willíka – spolu s rodiči dětí s Williamsovým syndromem.

Troufnu si říci, že vaše knížka *Domov pro Marťany* vyprávějící o chlapci s Downovým syndromem je dnes jednou z nejoblíbenějších dětských knih. Pamatují si, že nejen mezi dětmi to byl obrovský hit. Proč myslíte, že se setkala s takovým úspěchem?

Domov pro Marťany byl, pokud vím, jednou z prvních próz pro děti otevřeně reflektující problematiku mentálního postižení. Bráška hlavní hrdinky, desetileté Michalky, trpí totiž Downovým syndromem. Kniha je určena relativně malým čtenářům, dětem kolem deseti let. Rukopis obíhal jedno nakladatelství za druhým celých osm let, protože redaktorům se zdálo, že téma je smutné, příliš náročné, že to „děti nebudou chtít číst“. A opak byl pravdou. K úspěchu knížky (získala pět cen, i cenu dětských čtenářů pozn. red.) možná přispělo také to, že je psána v ich-formě: holčička sama vypráví o bratrovi, popisuje, vysvětluje. A samozřejmě prožívá i běžné dětské starosti. Tak snad proto je kniha dětem blízká. Nyní vyšla v druhém vydání a zdá se, že je o ni stále zájem.

Během své spisovatelské kariéry jste napsala několik desítek knih. Víme, že je to těžká otázka, ale patří některá z nich k vašim nejoblíbenějším?

Knížka *Malé věci, velké věci* je má sedmdesátá. Těžko říct, zda mám některou z mých knih nejraději. Možná tu první, *Tátu k přístům Vánocům* – protože ta mě k psaní přivedla. A zaznamenala jsem v ní hodně příhod ze svého dětství.

Jaké knihy nejraději čtete vy sama?

Hodně čtu literaturu faktu a vracím se ke klasickým autorům, ke knížkám, co jsem četla v mládí. Vybírám si ale i z nových knih (v poslední době mě velmi oslovila například *Osamělost prvořísle* Paola Giordana). Nic mi neříkají společenské romány a romantické čtení pro ženy.

Kde čerpáte energii a inspiraci pro další tvorbu?

Myslím, že mě obohacuje má rodina. Mezi nejbližšími vždycky načerpám energii. Aktivním odpočinkem je pro mě také práce na zahradě – věnuji se biozahradkáření, pěstuji málo známé nebo nedostatečné druhy ovoce a zeleniny (kromě těch běžných). A pokud jde o inspiraci? Poslouchám lidi a hlavně děti kolem sebe, povídám si s nimi...

Společnost pro ranou péči pomáhá rodinám, do nichž se narodilo dítě s ohroženým vývojem nebo s postižením. Už jste o rané péči slyšela? Co si o této službě myslíte?

Všechny maminky dětí s postižením, se kterými se znám, byly klientkami rané péče. A pro všechny byla tahle pomoc neocenitelná. Už to, že někdo přišel k nim domů v době, kdy se s problémem teprve vyrovnávaly, podal pomocnou ruku, zasvěceně vysvětloval, ukazoval, mluvil o možnostech...

I půjčování hraček a pomůcek bylo vždycky vítáno. Ale nejdůležitější byl určitě osobní kontakt, zájem o jejich dítě.

Na čem právě teď pracujete? Na co se můžeme v blízké době těšit?

Do konce letošního roku mi vyjdou tři nové věci. Dětský detektivní příběh z 19. století *Kouzlo voodoo*, dále *Příšerné zlobilky*, což je pokračování příhod zlobivých holčiček vydaných pod názvem *Zlobilky*. A jako třetí *Ztracený trpaslík*. To je knížka o českých a moravských jeskyních volně navazující na *Tajemného koně* seznamujícího děti se zajímavými památkami sedmi největších měst v naší republice. A na čem pracuji? Píšu příběh o týrání v rodině – malého chlapce začne týrat maminka. I ostatní děti by si měly všimát, pokud se něco takového děje v jejich okolí. Text bude opět zacílen na mladší čtenáře, takže jsem zvědavá, jestli se nějaké nakladatelství odhodlá publikaci s tímto ne zcela běžným tématem vydat... Asi to bude boj. Ale já cítím potřebu tu knihu napsat.

Co byste vzkázala Společnosti pro ranou péči a jejím klientům?

Přeju Společnosti pro ranou péči úspěch, to znamená především co největší pokroky dětí, jimž pomáhá. Protože jen těžko vás něco uspokojí víc než zjištění, že vaše práce má smysl. A klientům přeji, aby dokázali žít s tím, co jim osud nadělil, aby neklesali na mysli. Dítě s postižením může život obohatit někdy víc než to zdravé. Uvidíte!

Michaela Voráčková, pracoviště SPRP Praha

Martina Drijverová

je autorkou více než sedmi desítek knih pro děti, věnuje se také psaní rozhlasových a divadelních her či televizních scénářů. Její prózy byly přeloženy do mnoha jazyků a získaly řadu významných ocenění. Z její rozsáhlé tvorby můžeme například zmínit: *Tátu k přístým Vánocům*, *Tátu pro radost a pro zlost*, *Tátu nemá smutky rád*, *Sísa Kyselá*, *Zajíc a sovy*, *To první a to druhé dítě*, *Domov pro Marťany*, *Povedené prázdniny*, *Zlobilky*, *Malé věci, velké věci*...

Od ústavní péče směrem k rodinné a komunitní péči

V České republice je v ústavní péči stále umístěn vysoký počet dětí. A to i přesto, že negativní vliv ústavního pobytu na zdravý vývoj dětské osobnosti je dávno dostatečně prokázán. Výzkumy i zkušenosti potvrdily, že děti vyrůstající v umělých podmínkách dětského domova, diagnostického ústavu nebo dalších ústavních zařízení v dospělosti často postrádají důležité citové vazby, kulturní vzorce a sociální dovednosti potřebné pro spokojený život v běžném prostředí.

Ošetřování v ústavech neznamená specializovanou zdravotní péči

U dětí se zdravotním postižením, u dětí s vážným kombinovaným postižením obzvlášť, se často ve prospěch ústavu argumentuje jejich zvýšenou potřebou zdravotní a speciální vzdělávací péče. Šetření však ukazují, že třebaže tyto děti mají v ústavních zařízeních či domovech pro osoby se zdravotním postižením dobře zajištěnou ošetrovatelskou péči, specializovanou zdravotní péče se jim nedostává a vzdělávání je redukováno na výchovné a vzdělávací „aktivity“ v rámci ústavu.

Specializované operace, pravidelná rehabilitace, logopedická péče, kompenzační pomůcky, speciální hračky, vzdělávání ve škole jsou pro děti s postižením v ústavech v České republice těžko dostupné. Podílí se na tom zřejmě provozní, materiální i personální podmínky zařízení, v neposlední řadě jejich častá lokace mimo města a zaměření na převážně dospělou klientelu a opečovávání.

Situaci dětí s postižením v ústavní péči komplikuje absence standardů péče jak o ohrožené děti obecně, tak standardů péče o děti s postižením vyrůstajících mimo rodinu v institucionální péči. Existující standardy kvality sociálních služeb jsou příliš obecné a nezohledňují dostatečně specifika potřeb a ochrany práv a zájmů dětí (například potřeba dostatečného množství stimulů, právo na vzdělání, právo na život v rodině).

Kde je zakopán pes

„Během nemocničního pobytu se mě jeden lékař zeptal: Víte, on bude hodně postižený. Ta prognóza není moc dobrá. Nechcete ho dát do ústavu? Ne. Výborně, tak tady ho máte a odešel... A já stála jako opařená. Jak si vůbec dovolil se na něco takového zeptat?“¹

Kořeny současného stavu musíme hledat už v padesátých letech minulého století, kdy se kapacity ústavních zařízení plánovaně navyšovaly a nepříznivá situace rodiny s dítětem se většinou řešila umístěním dítěte do ústavní péče. Hlavními překážkami změn vedoucích k deinstitucionalizaci péče o děti s postižením jsou však jednak neexistence jednotné státní politiky v oblasti zajištění rovného přístupu ke vzdělání dětem se zdravotním znevýhodněním, jednak nedostatečná podpora jejich rodičů. Ti nejsou dostatečně a včas informováni

o existujících službách a dostupných formách pomoci. Problém zhoršuje i nedostupnost běžných služeb pro děti s postižením (ať už se jedná o dopravu, přístupnost sportovišť, rekreace, kulturních budov i akcí, knihoven, nebo hlídání dětí).

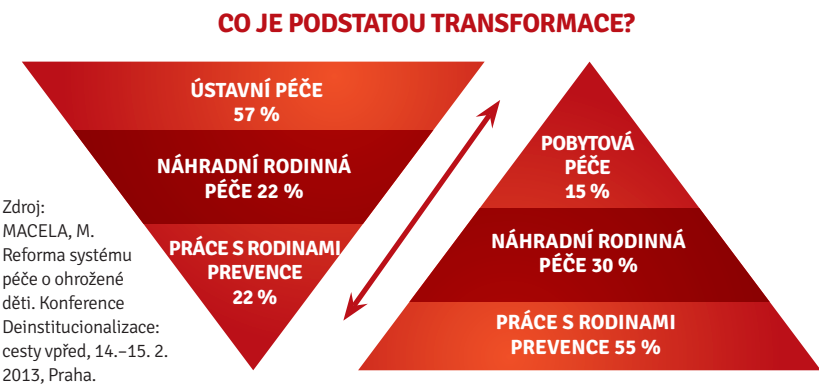
Kudy ven?

„Máme to někdy složité se vztahem okolí k Jáchymovi. Dokud byl miminko, situace byla trochu jiná, ale on není již miminko... Když to zjistí, tak si s tím vůbec neví rady. Někteří raději dělají, že ho nevidí, což mě hrozně štve. Kdyby mu řekli: nazdar Jáchyme, tak bude rád a já taky. Ted' jsme byli ve Francii a tam to tak vůbec nebylo, naopak. Každý ho pohladil nebo se mě zeptali, co mu je. Rozhodně je pro mne příjemnější, když se lidé zeptají, chápu ale, že jsou lidé nepřipravení, nevědí, co mají dělat. Já jsem taky nevěděla a nic o tom světě netušila.“²

Jak to bývá, na prvním místě stojí prevence.

1. Podpora rodin, kvalitní a dostupné komunitní sociální služby, rozvinutí náhradní rodinné péče, to vše přispěje k omezení umísťování dětí do ústavů.

2. Dále je třeba podporovat změny (transformaci) zařízení poskytujících ústavní péči tak,

aby vznikla malá zařízení rodinného typu. Ta by svou kapacitou, uspořádáním a provozem odpovídala úrovni poznání v této oblasti a zajišťovala dětem s postižením všestranný rozvoj a příležitosti pro sociální začlenění. A to jen pro krajní případy, kdy možnosti péče v rodině (náhradní) byly vyčerpány.

3. Nutnou podmínkou pro uskutečnění změn v systému péče o ohrožené děti je ucelená státní strategie. V rámci reformy vypracovalo ministerstvo práce a sociálních věcí národní akční plány, jejichž cílem je zásadně snížit počet dětí v ústavech zejména zaměřením se na komplexní práci s biologickou rodinou (viz schéma). Důležitým krokem vedoucím k naplňování těchto plánů je například přijetí zákona o sociálně-právní ochraně dětí, plat-

ného od ledna 2013, připravuje se vydání zákona o podpoře rodin. Děti s postižením se týkají také projekty ministerstva práce zaměřené na reformu sociálních a pobytových služeb. Pracovní skupina Děti na cestě z ústavů projektu ministerstva práce a sociálních věcí vydala v roce 2013 pro transformující se zařízení soubor doporučení.³

Patří k nim například:

- zajistit oddělené bydlení pro děti,
- zvýšit míru integrovaných aktivit,
- zajistit školní docházku,
- zajistit kvalifikovaný personál a jeho proškolení v metodách podpory dětí a jejich sociálně-právní ochrany,
- aktivně oslovovat biologické rodiče nebo spolupracovat s příslušnými odbory sociálně-právní ochrany dětí.

Děti by také měly být první, kdo budou v rámci transformace z ústavních zařízení přestěhováni.

4. Stát ani všichni odborníci dohromady však nezmůžou zajistit inkluzivní vzdělávání a sociální integraci pro děti s postižením, pokud budou čelit nepochopení, obavám či odporu veřejnosti. Každá změna postojů vyžaduje

vlastní zážitek. Proto jsou osvěta a podpora začlenění dětí s postižením do komunity a běžného života nezbytnou podmínkou pro to, aby lidé byli připraveni poskytovat i neformální pomoc a zpřístupňovat běžné veřejné služby na úrovni obcí a sousedských či svépomocných skupin. Pozitivní úlohu zde hraje rozvoj dobrovolnictví zejména mezi mladými lidmi.

Mgr. Terezie Hradilková

Autorka je vystudovaná speciální pedagožka, která se věnovala praxi a teorii rané péče. Pracovala jako ředitelka Společnosti pro ranou péči, nyní působí v oblasti transformace sociálních služeb a sociálně-právní ochrany dětí jako metodička a lektorka.

Když se řekne integrace

Dnešní téma chceme věnovat životu: takovému, jak jej žijeme – zvlášť, spolu nebo vedle sebe, pro který je charakteristická rozmanitost cest každého z nás, v odborných textech označovaná termínem „inkluze“ a definována následovně: „*Lidská společnost se skládá z více či méně odlišných jedinců. Vytvářejí různorodou, přesto společnou jednotu, respektující individuální rozdíly. Inkluze je chápána jako postoj člověka, jeho přesvědčení, hodnota, má trvalejší charakter... S takovým postojem souvisí přesvědčení, že každý člověk získává tím, když se učí rozumět druhým a vážit si jich.*“ Po přečtení uvedené definice v nás může zůstat povznesený pocit, vědomí, že se společně vztahujeme k takovému ideálu – někdy nesnadno a někdy ne zrovna s ochotou – jak je patrné ze zkušeností, o něž se s vámi chceme podělit. A zkušenosti vás samých v článku zaznamenané hovoří o cestě, kterou teprve jdeme. Ve směřování k inkluzi – jako radosti z obohacující odlišnosti – se dnes spíše učíme přijímat odlišnost jako takovou a hledáme vlastní způsoby, jak ji uchopit. Integrace, pojem, kterým hledání postojů označujeme, se nám už dnes v mnoha případech daří žít v praxi.

Co je to podle vás integrace?

Z odpovědí přibližně dvanáctiletých žáků primy víceletého gymnázia:

„To je, aby se vozičkáři normálně dostali všude, aby tam nebyly schody nebo byly plošiny, ne?“

„To je, aby děti s postižením mohly chodit do normální školy a ne do speciální, ne?“

„To je to, aby třeba cizinci mohli normálně bydlet i v jiné zemi, ne?“

„To je, aby lidi, co třeba nejsou zdraví nebo mají nějakou vadu, tak aby je ostatní lidi kolem normálně brali a bavili se s nimi.“

Zajímavé bylo pro nás zjištění, nakolik se představy oslovených dětí, nepodložené studiem sociologických či psychologických věd, blížily praktickému vnímání integrace u rodičů dětí s postižením:

„To pro nás znamená, že se od ostatních rodin sice lišíme tím, co všechno s sebou na dovolenou vezeme, ale ne tím, jestli vůbec na dovolenou jedeme.“

„To je, že naše S. chodí do školy stejně jako ostatní děti, i když jsme kvůli tomu potřebovali zařít spoustu věcí.“

„Že se sice lidi dívají na M. speciální a pro ně ‚divný‘ kočárek, ale my se jim ‚divní‘ být nezdáme.“

„Že manželka chodí do práce jako před mateřskou, i když to nebylo samo sebou – stálo nás to hodně úsilí všechno sladit. Ale teď to funguje stejně jako u jiných rodin se zdravotními dětmi.“

„Třeba že můžeme chodit do bazénu s oběma dětmi – zdravou A. i s naší postiženou N. Mají to tam vybavené tak, že to pro nás není problém.“

„Že se nám podařilo najít hlídání pro P. i s tou její těžkou epilepsií a my můžeme s manželem aspoň jednou za měsíc do kina.“

Včleňování, ucelení, sjednocení... to jsou termíny, jimiž pojem integrace běžně obhajujeme. Při bližším prozkoumání zjistíme, že většina námi oslovených vnímá integraci také jako nápravu něčeho, co dříve bylo v pořádku a fungovalo. Pohled potřeby nápravy je vlastní i samotným rodičům dětí vychovávajícím dítě s postižením. Nezděděnou otázkou zůstává, co (nebo kdo) by mělo být napraveno:

„Narodila se nám Amálka s těžkým postižením, tělesným, zrakovým a nejspíš i mentálním – je to téměř dva roky. Nikdo se nás neptal, jestli to tak chceme, nedostali jsme na výběr, my si ‚neobjednali‘ dítě s postižením. Bylo to pro nás těžké, ale přijali jsme ji a naučili se o ni starat, vychovávat ji a milovat. Dobrá, máme tedy dítě s postižením – ale my jsme pořád stejní, já pořád mluvím kolo a lyže, ráda čtu, mám ráda své kamarádky, kávu a dobré víno. Manžel je pořád ten samý muž, který hraje malou kopanou, pracuje jako hasič a baví ho trávit hodně času s naším starším synem (6 let). My jsme se nezměnili, neuzavřeli, nevzdělili se ostatním – my tu jsme pořád a stejní. Přibyla k nám Amálka, patří k nám, je naše – my ji neschováváme před lidmi, my jsme otevření. To my jsme začali narážet na odstup okolí, pohledy, mlčení, od nás se svět odtahuje...“ (maminka Amálky, 20 měsíců)

„Žijeme s našimi kluky–dvojčaty ve stejném městě jako před pěti lety, kdy se narodili. V tom stejném městě jako před deseti lety, když jsme se brali. Pro nás se to změnilo v okamžiku, kdy klukům byl asi rok a Kuba (zdravý) už začal chodit bez kočáru za ruku a Adam (kombinované postižení) v kočáru ještě ani neuměl sedět. Měl okluzor nalepený na oku a nemluvil. Lidi v ulici se začali otáčet, nahlížet do kočáru, šeptat si. Nikdo se nás nikdy nezeptal, jak to vlastně s malým je, ale viditelně to všichni řešili – když jsme u toho nebyli. Ženě se začalo stávat, že matky chytaly za ruku svoje děcka, když si chtěla jít na písku hrát za Kubou – a odved-

ly je pryč. Kuba je normální zdravý kluk, my jsme normální rodiče. Kuba ještě sám pořádně nechápe, že Adam je postižený, ale už musí sám žít jako brácha postiženého kluka. Všechny běžné věci jsou problém – mít si na písku s kým hrát, mít koho pozvat na narozeniny, být k někomu pozvaný... Strašně nás to štvě, snažíme se být otevření, vstřícní, jsme připraveni odpovídat na jakékoli otázky. I když nás trápí, že Adam není a nebude nikdy v pořádku, bereme to tak, že se to může stát každému z těch lidí kolem. Porodit předčasně ve 25. týdnu dvojčata, to přece není naše chyba, ani asi nikoho jiného, tak proč to musí odnášet Jakub...“ (tatínek dvojčat Jakuba a Adama, 5 let)

„Jsme problémoví – ještě dřív, než nás kdokoli uvidí a bude mít možnost si udělat názor – máme syna s postižením. Když si rezervujeme ubytování v penzionu, máme už v telefonu ‚hloupé‘ otázky a ‚nemístné nároky‘. Obtěžujeme a zatěžujeme majitele, možná se bojí, že mu odradíme další hosty, nebo si prostě není jistý, jestli to zvládne. Je lepší nás neubytovat – rozhodně je to jednodušší. Prostě co není úplně obvyklé, běžné, časté, to je špatné – my jsme tím pádem špatní.“ (rodiče Honzíka, 7 let)

Takto naopak odpovídali na otázku Co vám běží hlavou, když vidíte rodinu s dítětem, na kterém je patrné těžké zdravotní postižení? náhodně oslovení lidé:

„Že jsou to chudáci. Mít zdravé děti se považovalo tak nějak za samozřejmost, ale poslední dobou nějak přibývá těch nemocí a postižení. Hned mě napadne, jaké jsme měli sami štěstí, že máme zdravé děti. Že můžeme normálně fungovat a nic neřešit, že se tak moc nemusíme snažit.“ (žena, 39 let)

„Hned přemýšlím, jestli to ti rodiče věděli předtím – než se jako narodilo. Že bych to vlastně nechtěla vědět, protože pak by se mě lidi ptali, proč jsme si ho nechali, a bála bych se, že mě za to odsoudí. Ze tím vlastně obtěžujeme ostatní, finančně taky. No a pak mi začne být nějak trapně, nevím, kam se dívat, aby jim nebylo nepříjemně, že se na ně lidi dívají – potom si ale říkám, že to taky není dobře, dívat se jinam, ale já prostě nevím, jak by to bylo správně. A hned se před nimi stydím za to, že mám zdravé děti, protože bych neměnila a oni určitě ano.“ (žena, 42 let)

„Že to musí být pěkná finanční nálož – hlavně pro chlapa, že jo. Žena se asi stará o to dítě – tak si říkám, že by se nám asi nepodařilo to utáhnout z jednoho platu – taky ty pomůcky, co já vím, co platí pojišťovna – a stát asi taky něco, ale asi moc ne, když jsou všude v televizi ty sbírky na vozíky pro ně a tak.

Úplně je mi teď z toho blbě, jak se ptáte, to asi taky musí dát to dítě do ústavu, ne? Jako když to prostě neutáhnou? A pak taky, že se na ně asi lidé ne dívají moc dobře, no, nechtěl bych být na jejich místě.“ (muž, 36 let)

Odpovědi ukazují, že společenskou obtížnost situace, ve které se ocitají rodiny s dítětem s postižením, uznáváme. Současně však pocítujeme velkou nejistotu a obavy z toho, jak bychom my sami na jejich místě obstáli, jak bychom se zachovali – jak bychom se měli zachovat. Tato nezkoušenost vzbuzuje ve většině z nás potřebu uniknout – nemuset se vystavovat tomu, že naše reakce bude možná špatná, necitlivá, že budeme směšní, hloupí, že budeme odmítnuti. A tak klopieme oči, děláme, že jsme si nevšimli, raději se neptáme, a druhá strana – rodiče dítěte s postižením – čte naše reakce jako nezájem, lhotejnost, odmítnutí, pohrdání, neochotu. Znáte to?

Každý z nás se učí, hledá, zažívá strach, hněv i nejistotu – rodiče dětí s postižením, kteří ještě nedávno byli „jen rodiče“ – manželé, muž a žena – hledají způsob, jak si poradit s faktem, že se stali „rodiči dítěte s postižením“. A my ostatní hledáme způsob, jak se zachovat – jak včlenit pro nás novou zkušenost do svých naučených způsobů chování. Pojďte si s námi pročíst následující minipříběh a rozhovor s rodiči o jejich zkušenosti s „integrací v praxi“. Nečekejte ale velká témata – oba texty spojuje absolutní všednost tématu – fungování dcery ve škole a cesta na dovolenou. Posuďte sami, stojí to za zmínku?

Rozhovor s rodiči o integraci aneb Když to nezkusím, tak to nevím

Když se řekne „integrace“, co se vám vybaví jako úplně první?

Školní třída plná dětí, vnitřní síla té třídy, kde na první pohled nepoznáte, které dítě je takzvané jiné, protože všichni drží pospolu...

Kdy jste začali přemýšlet o tom, že se téma integrace bude týkat i vaší rodiny?

Musíme se přiznat, že snahu o co možná nejširší začlenění naší dcery do kolektivu stejně starých dětí jsme měli celkem záhy. Jsme totiž jako rodina celkem dost aktivní až akční. Řídíme se heslem: „Dokud to nezkusíš, tak to nevíš.“ Asi v období kolem dvou roků Aličky, kdy lékaři potvrdili, že nebude zcela nevidomá, kdy právě oko je sice v pásmu plné slepoty, ale na levém oku zůstaly zbytky zraku na úrovni praktické slepoty, jsme již pravidelně navštěvovali klasická mateřská centra.

Vzpomenete si, jaké pocity ve vás tenkrát vyvolalo, když jste o tom přemýšleli?

Bylo to krásné snění, ale zároveň to v nás vyvolávalo spoustu otázek a pochybností, jestli toho skutečně po ní nechceme moc. I dnes máme obavy, zda ji i do budoucna dokážeme psychicky připravit na situace, kdy ji okolí vmete do tváře její hendikep.

Co vás vedlo k rozhodnutí zapsat vaši holčičku do běžné školy?

Ačkoliv Ali navštěvovala speciální mateřskou školu, činnost v její zrakové třídě byla totožná s osnovami běžné mateřské školy, navíc se v úzkém kolektivu 12 dětí provádělo grafomotorické cvičení, logopedie a individuálně s každým dítětem pleoptické cvičení. Kolem pátého roku věku, kdy neměla stále vyhraněnou laterální ruku, jsme začali intenzivněji spolupracovat se Speciálně pedagogickým centrem pro zrakově postižené v Olomouci. Také jsme týdně již delší čas dojížděli do Fakultní nemocnice

Olomouc na další pleoptická cvičení k udržení alespoň toho malého zbytku zraku, co jí zůstal. V tu dobu odborníci, se kterými jsme přišli do styku, ať to byli lékaři, zdravotní sestry na cvičebnách pleoptiky, psycholožka v speciálně pedagogickém centru, či učitelky v mateřské školce, začali Ali velmi chválit a slovo „integrace“ dostalo v naší rodině konkrétnější podobu. Ali měla velmi bohatou slovní zásobu, aktivně se účastnila přehlídky mateřských škol „Mateřinky“, ačkoliv nemá prostorové vidění, velmi ráda se pohybovala, i když neohrabaně, v otevřeném prostoru a překonávat překážky doslova milovala. Již v tu dobu se projevovala její nesmírná houževnatost a vytrvalost, plavali jsme ji na lyže (jen pro ten pocit), chodili po horách, do divadla, na karneval.

A co jste potřebovali zvládnout k tomu, aby se celá věc povedla?

Tenkrát, jednoduše – čas. Přes všechna pozitiva, jimiž se v pěti letech vyznačovala, jsme cítili, že v šesti letech nástup do běžné školy nezvládneme, do speciální školy ano, ale chtěli jsme víc. Náš zásadní problém byla grafomotorika. Lateralita ruky ve spolupráci se speciálně pedagogickým centrem již musela být určena, ačkoliv poměr byl stále co nejtěsnější 51 : 49 pro levou ruku. Ali v důsledku vodicího levého oka píše levou rukou, nicméně ve všech ostatních činnostech, ať je to chůze do schodů, kopání do míče, či používání jídelního příboru, je typický pravák. I přes všechnu péči, kterou měla ve školce, jsme téměř týdně dojížděli do speciálně pedagogického centra k paní psycholožce. Ta s ní intenzivně hodinu pracovala, doma se pak denně vše procvičovalo. Ještě teď máme v živé paměti, kolik postav jsme na-

Olomoucké středisko podporuje také rodiny s dětmi v nepříznivé sociální situaci

Svou činností Společnost pro ranou péči podporuje rodiče ve zvládání péče o dítě se speciálními potřebami v přirozeném rodinném prostředí. Olomoucké středisko však poskytuje kromě rané péče rovněž sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (dále SAS). Tyto služby jsou určeny rodičům, kteří se nacházejí v nepříznivé sociální situaci.

Komu pomáháme

V Olomouckém kraji působí jeden klíčový sociální pracovník SAS, dále metodik a externí členové multidisciplinární (právník a psycholog). Kapacita služby je 15 rodin a za dobu její existence využilo službu 16 rodičů a pěstounů, přičemž celkově jsme měli v péči 40 dětí (převážně raného věku). Některé z těchto dětí byly opožděné v psychomotorickém vývoji, některé s chronickým onemocněním vyžadujícím speciální péči a hojně zastoupeny byly také děti psychicky a emocionálně deprivované. V současnosti spolupracujeme se 13 rodiči a pěstouny. Typickým klientem SAS je ale svobodná matka s několika dětmi nacházející se v nepříznivé sociální situaci, pro niž je charakteristická hmotná nouze, dlouhodobá nezaměstnanost, nízká kvalifikace, nízká kvalita bydlení, předluženost, ohrožení lichvou, sklon k užívání návykových látek a k nelegální činnosti. Některé rodiče sami pocházejí z dysfunkčních rodin a uvědomují si, že výchovu dítěte nezvládají. Všichni ale z různých důvodů nedokážou vytvořit pro dítě podnětné prostředí, což se negativně odráží na jeho psychomotorickém vývoji a zpravidla končí odkladem školní docházky pro nezralost.

Klienti jsou často pod dohledem orgánů sociálně-právní ochrany dětí (dále OSPOD) kvůli ohrožení řádné výchovy a příznivého vývoje dítěte a SAS jim byla doporučena právě pracovníci OSPOD. Sociální pracovník SAS těmto rodičům pomáhá zvládat péči o dítě v náročných podmínkách, případně podmínky upravit tak, aby dítě nebylo pracovníci OSPOD z rodiny odebráno.

Jak to funguje

S klientem je uzavírána dohoda o poskytování SAS na jeden rok. V tomto období by se měla situace v rodině stabilizovat. Sociální pracovník pomáhá klientovi zorientovat se ve vlastní situaci, dít směr jeho dalšímu

jednání, najít klientovy zdroje a naučit se je využívat. Podpora zpravidla obnáší doprovod na jednání s úřady a různými specialisty, odborné poradenství, pomoc s vyplňováním formulářů, vyjednávání s institucemi v zájmu klienta a podobně. Postupem času se klient stává stále více kompetentním, což vede až k ukončení spolupráce.

Obvyklé cíle a potřeby klientů SAS se týkají péče o děti, rodičovských kompetencí, řešení bytové situace, navýšení příjmu rodiny a řešení dluhů. Jak už bylo zmíněno v úvodu, spolupracujeme i na těchto zakázkách s cílem zabránit odebrání dítěte z rodiny. Hlavní činností sociálního pracovníka je ale podpora psychomotorického vývoje dítěte a zplnomocnění klienta své dítě rozvíjet při běžných činnostech a za využití předmětů denní potřeby a podpora klientova rodičovského chování (téma odměn a trestů, komunikace v rodině...). K tomu je využívána praktická ukáзка, instruktáž i zapůjčení videomateriálů nebo literatury.

Pracovnice OSPOD nám poslala žádost o navázání spolupráce s matkou dvou dětí, která nadužívá alkohol, její šestiletá dcera má pro školní nezralost odklad školní docházky a její dvouletá dcera má zvýšené nároky na péči kvůli zdravotním komplikacím způsobeným předčasným narozením. Pracovnice OSPOD následně zprostředkovala kontakt matky se sociálním pracovníkem SAS. Matka se necítila závislá na alkoholu a nespatořovala ani žádné nedostatky ve své péči o děti, měla ale zájem řešit svou finanční situaci a dluhy. Začali jsme tedy stabilizací její finanční situace, tj. sociální pracovník jí pomohl zorientovat se v dávkách pomoci v hmotné nouzi a naučil matku komunikovat s věřiteli a nastavit splátkové kalendáře. Zároveň jí vysvětlaval obavy pracovnice OSPOD a možné důsledky pro její rodinu, pokud nezačne řešit svůj problematický vztah k alkoholu. Matka nakonec přistoupila na to, že navštíví odborníka, aby vyvrátila podezření pracovnice OSPOD. Sociální pracovník jí doporučil specialistu v místě bydliště a nabídl doprovod na první setkání, protože matka nevěděla, jak se dostat na adresu ordinace. S dětmi pracoval sociální pracovník průběžně na rozvoji jejich psychomotorického vývoje a zapojoval do těchto činností matku.

Poradkyně pro přímou práci v rodinách je v olomouckém středisku Marcela Bucháčková.

Po třech měsících spolupráce poskytl pracovníci OSPOD průběžnou zprávu, kde popsal pokroky dětí, informoval o spolupráci matky s odborníkem přes závislosti na návykových látkách a doporučil další postup práce s rodinou s ohledem na její aktuální potřeby.

Práce s pěstouny

Je-li situace rodiny natolik vážná, že se klientovi nedaří změnit poměry v přijatelné době, usiluje sociální pracovník spolu s klientem o dočasné umístění dítěte do péče jiného člena rodiny. Jestliže klient v rodině nemá nikoho, kdo by mohl o dítě pečovat, hledají se sociálním pracovníkem jiné možnosti péče o dítě (náhradní rodinná péče, ústavní výchova) a způsob udržování pravidelného kontaktu. Na SAS se mohou obrátit také rodiče, kteří v současné době nemají dítě ve své péči a přejí si ho získat zpět. Služba je určena i pěstounům, pokud potřebují podpořit vývoj svěřeného dítěte nebo by uvítali asistovaný kontakt dítěte s jeho biologickými rodiči.

Marcela Bucháčková, Středisko rané péče SPRP Olomouc

to v šatně nebo úpravu sešitů, aby mohla lépe pracovat s pomocnými linkami. Vždy to byl rovnocenný dialog nás rodičů a učitele s dlouholetou praxí o tom, co Ali ještě dokáže zvládnout a kde se už spíše trápíme. Právě otázka nácviu psaní byla nejtěžší. Vždy jsem byla o krok napřed v tom, co se učilo, abych mohla promptně zareagovat na možné problémy. Hodně jsme pracovali doma, popsali jsme několik silných sešitů. Ali byla skvělá, nikdy mi od psaní neutíkala, i když tekly i nějaké slzy. Stále procvičujeme čtení, o matematice ani nevíme, že je, miluje slovní úlohy, dokonce se snažíme rysovat, i když s obtížemi. Škola ji velmi baví. Pan učitel je přisný, ale velice empatický, dokáže děti nadchnout a ty ho nesmírně obdivují a milují. Kdykoliv mu můžeme zavolat a řešit vzniklý problém. Je se svou třídou nejen o přestávkách, ale organizuje pro děti a rodiče různé akce i mimo školu. Vede své malé žáky v kolektivním duchu s velkým důrazem na pomáhání si navzájem a soudržnost. Do činností třídy zapojuje i rodiče, takže jsme jedna velká rodina. Ač jsme v to z počátku ani nedoufali, chodí Alička do družiny. Máme výhodu, že příslušné oddělení družiny tvoří pouze Aliččina kmenová třída a všechny děti družinu navštěvují, tudíž se třídní kolektiv velice rychle stmelil. I od paní vychovatelky jsou vedeni si pomáhat. Ali potřebuje pomoc v přeplněné místnosti ták s dvěma talíři. I to se vyřešilo ve spolupráci s paní vychovatelkou a spolužáky.

Co byste chtěli vzkázat ostatním rodičům, kteří jsou v podobné situaci?

Rodičům uvažujícím o integraci bychom v prvé řadě vzkázali, aby možnosti svého dítěte viděli reálně. Aby si byli jisti, že jejich dítě chce do kolektivu „rychlejších“ dětí, že to není jen jejich zbožné přání, ale že dítě má emocionálně chuť se s životem poprat. Naše Ali dnes při každé příležitosti tvrdí: „Když to nezkusím, tak to nevím.“ Je velmi důležitá osobnost daného dítěte a musíte zdravě podporovat jeho sebevědomí, aby bylo v mezích svých možností samostatné, ale aby si také umělo říci o pomoc a poděkovat za ni. Domníváme se, že pro integraci je vhodnější třída, kde učitel vede žáky vzájemně si pomáhat, než třída, kde se upřednostňuje rivalita a přílišná soutěživost, alespoň co se týče takto malých školáků. Pokud najdete pro vás tu správnou školu a hlavně učitele, který je v celém integračním procesu nejdůležitější, musíte být vždy připraveni k dialogu. Buďte především iniciativní, stále a vždy. A pak se připravte na spoustu práce s vaším dítětem. Není však nic báječnějšího, než když si odpoledne přijdete do školy pro integrované dítě, kterému se k vám z chumlu dětí nechce a za kterého jeho spolužáci prosí, aby tam ještě chvíli zůstalo.

Do bazénu i k moři

Plavání kojenců a batolat, perlička, teplá voda, vířivka. Ráj a zábava pro všechny děti bez rozdílu. A také možnost nahradit jedno nepopulární cvičení „vojtovky“ u dětí, které mají rehabilitační pohyb nebo cvičení ne dobrovolně naordinováno lékařem, a to aktivitou příjemnou dětem i rodičům. Kdo chodí se svými dětmi pravidelně či alespoň občas plavat, rád si tenhle zážitek opakuje. Pro některé děti ale koupání není ničím obyčejným a samozřejmým a rodiče je musí před vodou chránit. Většinou to je ze zdravotních důvodů (perkutánní endoskopická gastrostomie, stomie, dialýza, dlouhodobě se nehojící rány). I sami rodiče se tak často vzdávají své lásky k vodě, někdy se takové omezení dotkne i zdravých sourozenců.

Pravé milovníky vody ale neodradí ani velká omezení. Vypovídá o tom i následující příběh:

„Také jsem se chtěla pochlubit, že jsme jeli s Péťou letos poprvé k moři do Itálie. Bylo to úžasné. Péťovi jsme nechali ušít neoprenové plavky, aby se mu voda nedostala na ty jeho vývody a užil si trošku vody. Promáchali jsme ho pěkně v moři. První den se mu do mokrého písku nechtělo, ale další den už to lítalo na všechny strany. Plavky jsme nechali šít v Agamě Zlín, je to výrobce neoprenových obleků. Mají s tím zkušenosti, říkají tomu inkontinentní kalhoty a ušijí je na míru. Poměřili si Péťu, v jeho případě jsou plavky hodně vysoké, aby mu zakryly vývody. Jsou opravdu nepropustné, zkoušeli jsme to nejprve doma ve vaně. Kalhotky jsou uzavřené nahoře nad bříškem i dole na nožičkách, nejhorší je to Péťovi obléct, ale když je motivace... Vyšly na 1 600 korun a rozhodně nejsou na jednu sezónu. Byla to ale výborná ochrana i proti písku. Písek se nikam nedostal. Péťa se skutečně ve hře s mořskou vodou ani pískem či vším ostatním, co našel na pláži, neomezoval.“

Snad tato zkušenost poslouží jako povzbuzení a užitečný tip na to, že jakkoli něco nejde, tak to vlastně jít může.

Závěrem snad jen dodatek:

Stát, ve kterém společně žijeme, podporuje své občany. Má nástroje, jimiž jejich potřeby zjišťuje a následně zajišťuje. My, občané státu, každodenně zažíváme, jak se to státu daří, a jsme-li spokojeni, mlčíme, jsme-li nespokojeni, „brbláme“. Málokdy nás napadne, že ani stát není a nemůže být vševědoucí, vševidoucí a všeřešící. I stát potřebuje slyšet, kdy dělá něco dobře a kdy ne – co může občan udělat sám a v čem potřebuje pomoc.

A i stát se potřebuje učit – od nás, občanů. Učí se, co je pro nás důležité, všímá si, jak se my navzájem na sebe díváme, jak žijeme – jak se přijímáme nebo vyčleňujeme.

Petra Hálková, Středisko rané péče SPRP Olomouc

kreslili a kolik papírů zmačkali a vyhodili, byla toho kila. Aličce byl doporučen nástup do běžné školy a vzhledem k jejímu intelektu – bez asistenta. Hledali jsme zájmový kroužek, v němž by byla v kolektivu stejně starých dětí, které žádný hendikep nemají. Chodila do keramického kroužku. Zajímalo ji, jakou řečí lidé mluví. A tak začala před šestým rokem věku chodit dvakrát týdně do jazykové školy na angličtinu. V ní pokračuje dodnes, již druhým rokem dochází k rodilému mluvčímu. Velmi ji to baví. Přestože jsme věděli, že budeme žádat o odklad školní docházky a máme tedy vlastně ještě rok čas, detailně jsme se zajímali o základní školy v okolí našeho bydliště. První kontakty s řediteli základních škol proběhly telefonicky, kdy jim byl nastíněn zrakový problém. Jejich reakce nebyly příznivé. Po těchto zkušenostech jsme ke každému jednání s ředitelem školy po schválení odkladu školní docházky vzali Ali s sebou. Bylo zajímavé sledovat, jak ředitel po rozmluvě s dítětem částečně mění úhel pohledu na takto konkrétně zrakově postižené dítě. Nicméně pro integraci je klíčová úloha učitele. O různých pedagogických jsme se dozvídali od přátel, známých či jiných rodičů. Upřímně, potřebovali jsme najít takového učitele, který hledá výzvu, kterého bude zajímat, kam až takové dítě dostane, pro kterého osud dítěte nekončí zvoněním školního zvonku. Měli jsme štěstí. Pana učitele jsme s Ali navštívili ještě před (již zásadním) školním zápisem. Pan učitel si Ali profuknul a následný zápis už byl skoro formalita. Byla přijata s individuálním vzdělávacím plánem. V létě před nástupem do první třídy jsme naši domácnost dovybavovali kompenzačními pomůckami, pořídili jsme i digitální zvětšovací kamerovou lupu včetně příslušenství obsahujícího i kapesní lupu, kterou Ali nosí ve školní aktovce.

Kdo nebo co vám v tom nejvíc pomohlo?

Nezastupitelná je úloha učitele, který projevil odvahu a chuť vzdělávat dítě s hendikepem v běžné třídě a bez asistenta. Pomocnou ruku máme v speciálně pedagogickém centru pro zrakově postižené, které zapůjčilo přenosnou digitální kamerovou lupu do školní třídy, jejich péče v oblasti grafomotoriky byla pro nás velmi důležitá. A v neposlední řadě pomohla samotná Alička svou bojovností a pilí, se kterou si hledá své místo v kolektivu 28 spolužáků.

Máte za sebou první rok školní docházky a začínáte druhý – jaké je to pro vás, rodiče?

Byl to velice náročný a zároveň povzbudivý rok. Alička úspěšně dokončila první třídu a bez problémů pokračuje v třídě druhé. Nutný je úzký kontakt s panem učitelem. Zvláště pak já, její máma, jsem denně před zahájením výuky s učitelem diskutovala a řešila vzniklé situace. Třeba výběr nejvhodnějšího místa k sezení, aby Ali co nejlépe „viděla“ na tabuli, stálé mís-

Lidé ve Světlušce jsou srdcaři

Světlušku asi není potřeba zdlouhavě představovat. Při vyslovení jména této mediálně známé sbírky se ihned většině z nás vybaví projekty jako koncert Světlo pro Světlušku, Kavárna POTMĚ, noční běh s čelovkami nebo také dobrovolníci v ulicích nabízející náramky nebo tykadla za drobný příspěvek. A všechny tyto aktivity směřují k jedinému cíli: získat prostředky na pomoc dětem i dospělým s těžkým zrakovým postižením. Možná ale nevíte, že Nadační fond Českého rozhlasu, sbírka Světluška, patří k dlouholetým podporovatelům Společnosti pro ranou péči. O tom, jakým směrem se teď Nadační fond ubírá, jsme hovořili s jeho stávajícím ředitelem Přemyslem Filipem.

S jakou vizí a s jakými plány jste nastupoval do funkce ředitele známého nadačního fondu?

Je skvělé, že jsem přišel do fungujícího týmu lidí, kteří své práci rozumí a žijí pro ni. Chci s nimi společně posunout Nadační fond a Světlušku zase někam dál. Protože si z předchozích pracovních zkušeností přináším relativně slušný technologický základ, chci jej využít. Technologie přispívající hendikepovaným ke zkvalitnění jejich života jsou jednou z oblastí, na niž se fond více za-

měří. Budeme se snažit být aktivnější také v regionech, kde je Světluška zatím přítomna jen v omezené míře.

Pomoc Nadačního fondu Českého rozhlasu, sbírky Světluška, je určena lidem se zrakovým postižením. Jak se zrodila myšlenka, že se chcete věnovat právě této oblasti?

Jedna z mých dobrých známých Světlušku neúnavně podporuje. Několik posledních let se tedy velmi dobře orientuji v tom, jak se dá přispět do sbírky nebo kde zrovna stojí Kavárna POTMĚ. Na své poslední pozici jsem pak působil ve správní radě Nadace Vodafo-ne a ve firmě jsem měl mimo jiné na starosti i oblast podpory hendikepovaných. Dostal jsem se tak do kontaktu nejen s lidmi pomáhajícími nevidomým, ale i s řadou zrakově postižených. V momentě, kdy bylo vyhlášeno otevřené výběrové řízení na pozici ředitele Nadačního fondu, jsem se přihlásil, protože mě téma zajímá a mám s ním i osobní zkušenosti. A mezi zhruba stovkou kandidátů jsem se svou představou, kam Nadační fond dále posunout, úspěš-

Nějakou dobu již na postu ředitele nadace působíte. Bylo na začátku něco, co vás překvapilo, co jste nečekal?

Mile mě překvapili lidé spojení se Světluškou. Ať už zaměstnanci, partneři, nebo dobrovolníci. Bez výjimky jsou to srdcaři. Nehledí na energii, čas nebo peníze, ale chtějí skutečně pomoci. Neumím si představit, jak bychom třeba Noční běh Stromovkou s téměř třemi tisícovkami účastníků organizovali bez dobrovolníků nebo partnerů. Ti svou práci pro Světlušku navíc poskytují zdarma či za zlomek skutečné ceny. A trošku bojuji jen s tím, že občas přicházejí žádosti o příspěvek na pomůcky a služby, na které by měly mít osoby se zrakovým hendikepem nárok automaticky ze zdravotního nebo sociálního systému.

Připravují se v Nadačním fondu a sbírce Světluška nějaké větší změny, nové programy či aktivity? Budou se některé novinky týkat třeba i rodičů dětí se zrakovým postižením?

Snažíme se naše projekty více směřovat do regionů a usnadnit tak zapojení nejen drob-

ným dárcům a dobrovolníkům, ale hlavně samotným lidem se zrakovým hendikepem. Zároveň proaktivně hledáme neziskové organizace působící v daných oblastech a využíváme jejich znalostí prostředí. Kromě Nočního běhu pro Světlušku plánujeme další projekty se sportovní tematikou. Chceme touto formou představit i jiná sportovní odvětví, jimž se nevidomí věnují. Rodiče dětí se zrakovým postižením stále mohou žádat pro své děti příspěvky na kompenzační pomůcky, asistenty i studijní stipendia. Obrovskou úlohu Světlušky spatřuji v tom, že svou podporu nelimituje věkem žadatele a snaží se tu být pro nevidomé po celý život. Vždy jsme rádi, když vidíme, jak nadační příspěvek pomohl s překonáním bariér nebo přispěl k osobnímu rozvoji konkrétního žadatele. Velký prostor nabízí už zmíněné moderní technologie, které mohou usnadnit nevidomým zapojení do běžného života a učinit je samostatnějšími. Chceme také podporovat vývoj užitečných aplikací. Přehledný výčet oblastí, na co všechno Světluška přispívá, včetně formulářů žádostí, je dostupný na webu www.svetlуска.net v sekci Potřebuji pomoc.

Nadační fond Českého rozhlasu, sbírka Světluška, dlouhodobě podporuje projekty Společnosti pro ranou péči. Co vám vytane na mysli, když se řekne „raná péče“?

Raná péče je terminus technicus. My se jej snažíme srozumitelně vysvětlovat veřejnosti, aby se co nejširší okruh rodičů včas o této službě dozvěděl. Protože pokud se děti dostanou do rukou odborníků na ranou péči záhy po narození, je velká šance, že se některé hendikepy, včetně zrakového, zmírní. Rodiče mají navíc možnost sdílet své zkušenosti a to je další neocenitelný přínos rané péče. Někdy totiž pomůže už jen fakt, že rodiče zjistí, že nejsou se svými trápeními sami. Tuto kombinaci „lidské“ a odborné pomoci poskytují výhradně neziskové organizace, a proto se je Světluška snaží co nejvíce podporovat. (km)

Více informací o Nadačním fondu Českého rozhlasu, sbírce Světluška na www.svetlуска.centrum.cz.

Rád podporuji projekty, kde vidím rychlý efekt

Majitel Nadace pro obnovu a rozvoj Michal Voráček se poprvé setkal se zakladatelkou Společnosti pro ranou péči Terezou Hradilkovou někdy na počátku devadesátých let. Od té doby patří tato nadace k našim pravidelným podporovatelům, v letošním roce jsme z jejího fondu obdrželi finanční dar ve výši 100 000 korun na pořízení automobilu pro terénní práci v rodinách.

Podnikatel Michal Voráček je známou tvář českého mediálního trhu. V devadesátých letech založil spolu s M. Ringierem podnikatelský týdeník Profit, poté se podílel na budování vydavatelství Ringier, která uvedlo na trh desítky novin a časopisů (například Blesk, Reflex, TV magazíny a další). Byl členem představenstev nebo dozorčích rad mnoha společností zabývajících se tištěnými či elektronickými médii (televize Prima, Nova, mediální agentura Médea a další). Vykonával také funkci viceprezidenta fotbalového klubu AC Sparta Praha. Je majoritním akcionářem internetových Parlamentních listů a působí jako poradce v mediální oblasti. Věnuje se charitativní činnosti, koncem devadesátých let založil Nadaci pro obnovu a rozvoj.

rentní. Je imponující, kolik rodin tato nezisková organizace za svou historii už podpořila,“ říká Michal Voráček. Přispívat na dobročinné aktivity je pro Michala Voráčka záležitostí intuice. „Nikdy jsem o tom příliš nepřemýšlel. Prostě si myslím, že pokud nějaké peníze vyděláváte, máte určitou, byť i malou část, věnovat na charitativní účely – lidem, kteří nemají v životě tolik štěstí,“ vysvětluje svůj postoj k filantropii. Nadace pro obnovu a rozvoj vznikla jako čistě soukromý projekt podnikatele a hospodaří výlučně s jeho vlastními finančními prostředky nebo s příspěvky od firem, jež vlastní. „Náklady na provoz jsou minimální, myslím, že nepřesahují 3–5 tisíc korun ročně. Všechnu související činnost totiž zabezpečuji sám se svým sekretariátem. Veškeré peníze z darovacího fondu tedy slouží potřebným,“ přibližuje fungování nadace její zakladatel.

Zaměření Nadace pro obnovu a rozvoj není nijak úzce vymezené. Příjemci pomoci jsou hendikepované, diskriminované či jinak znevýhodněné děti a mládež, ale na stůl se dostanou třeba i kulturní projekty nebo projekty týkající se životního prostředí či zlepšení životních podmínek obyvatel v konkrétních obcích. „Většinou jde o oblasti, které jsem mohl osobně poznat. Nebo zasahujeme tam, kde chybí třeba jen menší finanční částka, ale je složité ji získat například kvůli zdlouhavým administrativním procesům či musí být k dispozici ve velmi krátkém čase,“ říká Michal

Voráček. „Rád podporuji projekty, kde vidím rychlý efekt pomoci. Pokud dostanu mail nebo dopis, často se rozhodnu okamžitě a třeba rodinu s dětmi bez peněz nebo zápasící s problémy podpořím,“ dodává. (km)

„Přeji Společnosti pro ranou péči stále více spokojených klientů a ať její činnost provázejí na všech úrovních vynikající, přímé a obětavé personální vztahy,“ říká předseda dozorčí rady SPRP a zároveň zakladatel Nadace pro obnovu a rozvoj Michal Voráček.

STŘÍPKY Z RANÉ PÉČE

Denně řešíme v naší práci stovky maličkostí. Zařizujeme, telefonujeme, nasedáme do auta a vyjíždíme za dětmi a jejich rodiči, pak zase zařizujeme... Z pracovních schůzek, setkání s klientskými rodinami, z porad a telefonátů postupně skládáme mozaiku každého dne. A někdy si uvědomíme, že v ruce držíme opravdu krásný a vzácný střípek, který do naší mozaiky skvěle zapadá. O radost z těchto malých velkých úspěchů dětí, rodičů i nás, pracovníků rané péče, se s vámi chceme podělit.

IVANKA

Tříletá Ivanka se díky své mamince zapojila do nácviku komunikace pomocí systému VOKS (výměnný obrázkový komunikační systém), protože její dorozumívání mluvenou řečí bylo minimální a kvalitnější komunikace chyběla rodičům i holčičce. Učila se systém krok za krokem poznávat a používat a po čase si díky němu dokázala vybrat činnost, kterou právě chtěla dělat, uměla kontaktovat osobu, které chtěla pomocí komunikační kartičky něco sdělit, říci si kartičkou o hračku, o dobrotu a podobně. Při nákupu s maminkou dokonce dokázala paní prodavačce u pultu říct, co chce koupit – ukázala jí obrázek lízátko. Navíc se s používáním alternativního systému komunikace Ivanka začala rozvíjet i ve slovním projevu, což jí bylo radostnou odměnou za vynaložené úsilí. Ivanka teď ve svých čtyřech letech mluví dvěma jazyky – česky a tam, kde jí „dojdou slova“, také jazykem obrázků.

PAVEL

Pavel ve svých čtyřech letech dokázal spoustu klukovských věcí, a to i přesto, že nosil brýle a jeho oči mu nesloužily úplně bezvadně. Měl v sobě mnoho energie, mnoho prožitků a naléhavých sdělení, která chtěl vyjádřit svým rodičům a nejbližším. Šlo mu to všelijak, ale slovy ne tak, jak by chtěl. A proto se někdy zlobil sám na sebe i na své okolí, že mu nerozumí, že ho nechápe. Jeho laskavá maminka se rozhodla mu pomoci a začala s ním pod vedením poradkyně rané péče zkoušet jiný způsob komunikace – a to komunikaci výměnným obrázkovým komunikačním systémem (VOKS). Právě to Pavlík potřeboval. Jeho negativní emoce se zmírnily a začal si více rozumět s rodiči. Obrázky mu pomáhaly a pomáhají orientovat se v jednotlivých dnech a v celém týdenním programu. Jeho komunikační obrázkový kalendář mu začal napovídat, co bude dělat v pondělí, že v úterý půjde s maminkou ze školky za babičkou, že pak přijde středa, co přinese čtvrtek... Pavel svým chováním dává najevo, že život a svět popsaný a komunikovaný obrázky mu dává jasnější smysl a je mu v něm lépe. (vs)

STŘÍPKY Z RANÉ PÉČE: TONÍK

Toník se od narození potýkal s těžkou zrakovou vadou – neviděl tvář maminky, hračky rozlišoval hmatem, ale zbytky zraku mu umožňovaly vnímat světlo a výrazné reflexní plochy. Díky svým rodičům od svých 7 měsíců využíval službu rané péče, takže maminka, táta, a dokonce i babička od poradkyně rané péče věděli, jak mu pomoci, aby se na svět kolem sebe mohl dívat i jinak než jen očima. Dnes je z Toníka zvědavý čtyřletý kluk, který se snaží spoustu věcí zvládnout sám. Ostatně stejně jako všechny děti jeho věku. Začal se připravovat na vstup do školky, a tak jeho doposud využívané techniky k orientaci přestávaly dostačovat. Poradkyně rané péče Naďa si naštěstí věděla rady a přinesla mu nového pomocníka – bílou hůl. Toník byl z hole nadšený, okamžitě spontánně přišel na způsob, jak a co se s ní dá dělat, jak ji využít při chůzi. Ještě během konzultace měl Toník ve vztahu k holi jasno a prohlásil: „Hůlka je kamarádka, která mi řekne, co kde je... a musí mít své jméno! Bude se jmenovat Naďa.“ V krátké době se Toník naučil, jak se hůl drží, osvojil si kluznou techniku, použití hole při chůzi do schodů, hledání podnětu na zemi podél hole, ťukání holí k rozlišení různých materiálů a povrchů, hledání hračky na zemi pomocí hole, dozvěděl se, jak se hůl používá venku. Není toho málo, co ho ještě čeká, ale s jeho nasazením a podporou nejbližších to pro něho s velkou pravděpodobností bude učení a poznávání zejména radostné. (vs)

Je možné sladit péči o dítě s postižením s prací? Půjde to!

Sklobit péči o dítě s postižením s pracovní kariérou může znít trochu jako sci-fi. Zkušenosti některých rodičů však ukazují, že jde o sice náročnou, ale reálnou cestu. Pomoci pečujícím osobám při hledání odpovídajícího a vhodného profesního uplatnění se snaží také Společnost pro ranou péči. V lednu loňského roku byl spuštěn projekt s názvem „Půjde to! Příprava rodičů pečujících o dítě s postižením ke vstupu na trh práce“, jehož cílem je zvýšit úroveň sociálních a profesních dovedností rodičů dětí s těžkým zdravotním postižením potřebných k získání pracovního místa a přispívat k širšímu využívání sdílené péče.

Pečující osoby, především maminky dětí s postižením, mohou v rámci projektu absolvovat pravidelné konzultace s poradcem terénní podpory. Společně vypracují plán sdílené péče, plán osobního a profesního rozvoje a přebírají informace týkající se možnosti sladění péče o dítě a profesního života. „Plán mi pomohl uvědomit si své schopnosti a možnosti, rozšířit obzory v oblasti pracovních nabídek i návazných služeb pro mé dítě.

Zlepšil mi organizaci soukromého a pracovního života. Přiměl mě pracovat na sobě – na fyzické kondici i na vzdělání,“ hodnotí přínos konzultací jedna z maminek. Účastníci se setkávají ve svépomocných a sebezvojových skupinách a vzdělávají se v různých oblastech, týkajících se například rodiny a vztahů, možností využití volného času s dětmi s postižením, péče o sebe, stresu a jeho zvládnutí, komunikace a dalších. Ve skupinách řeší společně s lektorem své pocity, těžkosti, obavy i úspěchy a sdílejí je s ostatními rodiči.

Další součástí projektu je vzdělávací program Trivium, jehož první běh proběhl letos v květnu. Na pětidenním pobytu ve Svratce se rodiče mimo jiné dozvěděli, jak napsat životopis, jak sdělovat zaměstnavateli, že pečují o dítě s postižením, nebo si prakticky vyzkoušeli úskalí osobní prezentace. Trivia se zúčastnilo 18 pečujících osob. Pro dalších 12 proběhne vzdělávání na jaře 2015.

Jedním z užitečných výstupů projektu je vytvoření webových stránek Půjde to! Na adrese <http://pujdeto.ranapece.cz/> lze vyhledávat alternativní pracovní místa,

zaměstnavatele vstřícné k potřebám pečujících osob, organizace nabízející volnočasové aktivity a služby pro rodiny s dětmi s postižením i možnosti integrace. Kromě internetových stránek vzniká brožura s názvem „Šlo to... Půjde to!“. Pracovníci rané péče se setkali s pečujícími osobami, kterým se přes jejich těžkou situaci – péči o dítě se zdravotním postižením – podařil návrat na trh práce, a uskutečnili s nimi rozhovory. Součástí publikace nebudou jen inspirující a motivující příběhy rodičů, ale i teoretická část popisující možnosti integrace dětí s postižením a osobní asistence. Vydání je naplánováno na jaro příštího roku, ale krátkou ukázkou přinášíme v našem časopise již dnes.

Projekt, který je realizován všemi pracovišti Společnosti pro ranou péči v osmi krajích České republiky, podpořil Evropský sociální fond v Operačním programu lidské zdroje a zaměstnanost. Projekt „Půjde to! Příprava rodičů pečujících o dítě s postižením ke vstupu na trh práce“, registrační číslo: CZ.1.04/3. 1. 02/86.00136, je financován z prostředků ESF prostřednictvím OPLZZ a státního rozpočtu České republiky.

Martina Dunděrová,
pracoviště SPRP Praha

Milovat své děti a starat se o ně, ale nežít jejich život

Součástí projektu „Půjde to!“ je vydání brožury s názvem „Šlo to... Půjde to!“. Zaznamenané příběhy maminek dětí s těžkým zdravotním postižením se týkají jednoho hlavního tématu: jak se jim podařilo sladit práci a rodinu. Malou ochutnávku ve formě rozhovoru si můžete přečíst již nyní. Jde o příběh maminky, obdivuhodně silné ženy, které se v průběhu péče o děti zcela změnila rodinná situace. Tato dáma však všechno ustála a úspěšně zvládla. A zvládá.

Janička

Před 17 lety se mi narodila dcera Jana jako úplně zdravé dítě. Postupně jsme zjišťovali spoustu odchylek od vývoje zdravých dětí a za rok a půl jsme si museli přiznat, že máme velmi těžce hendikepované dítě. Dcera byla přibližně od 3 let věku pravidelně nemocná, a tak jsem s ní často pobývala v nemocnici. Výchova v té době nebyla nikterak jednoduchá a celková situace také ne. Rodina si přála, abych nastoupila do zaměstnání, protože viděla, že mě to doma nebavilo; ubíjel mě stereotyp. I já jsem moc chtěla nějakou změnu – začala jsem tedy chodit do práce. Cítila jsem se lépe, ale byla jsem absolutně vyčerpaná, potřebovala jsem pomoc. Pochopila jsem, že to takto dál nejde – řešením bylo najít pro dceru osobního asistenta.

Stav neklidu se projevil i v rodině. Partner-ský vztah se ocitl v krizi. Otec opustil rodinu a nechal nás bez vyřešené bytové otázky, tudíž jsem dětem musela zabezpečit nový domov. Bylo nutné vzít si úvěr a koupit byt. Splácela jsem dluhy a současně se snažila rodinu finančně zabezpečit. Abych uhájila dobře placenou práci, a měla tak dostatek potřebných financí, začala jsem při práci ještě studovat. Syn se v době dospívání těžce vyrovnával s rozvedem. Jeho školní prospěch se zhoršil. Jsem moc ráda, že jsem vše zvládla. Nechtěla bych toto období vrátit zpět.

Jaké je vaše původní povolání a čemu se věnujete v současné době?

Dříve jsem pracovala jako učitelka v mateřské škole, nyní pracuji jako speciální pedagog. Učím v základní škole speciální pro žáky s více vadami. Vážím si toho, že naše ředitelka je člověk s báječným lidským přístupem. Dokáže pochopit, že když moje dcera leží v nemocnici na anesteziologicko-resuscitačním oddělení, tak prostě nejsem schopná docházet do práce. Vzhledem k tomu, že syn studuje na vysoké škole a nový byt je potřeba zařídit, hledala jsem další zdroj financí. Podařilo se mi najít ještě další práci, kde si o víkendů přivydělávám.

Jak teď vypadá vaše rodinná situace a kdo se podílí na péči o Janu?

Ve společné domácnosti žijí společně s dcerou Janou a synem Tomášem. V rodině jsem jediná pracující osoba. O Janu pečují převážně já, zastupitelná jsem pouze svou maminkou a hlavně osobní asistentkou. Ta je s Janou v době její školní docházky. V nouzi využívám ještě pomoci bývalé osobní asistentky. Jedná se samozřejmě o placenou službu.

Jaké má Jana specifické potřeby?

Ty vycházejí z jejího postižení, ale možná více z jejího chronického onemocnění, plicní fibrózy. Potřebuje polohovat, rehabilitovat, relaxovat, prokrvovat. Kvůli její celoroční zahlenělosti ji musíme míčkovat a pomáhat jí, aby hleny dostala z těla ven, a to pomocí různých předklonů, změn poloh, vibrací. Masáže stimulují její dýchání. Janička je také epileptik, tudíž potřebuje dodržovat denní režim. Potřebuje terapeuticky krmit a pít. Dále obstaráváme hygienu. Děláme orofaciální terapii. Každé ráno u ní ve třídě probíhá stimulace zraku, abychom udrželi stávající stav. Rozvíjíme také hmat a další oblasti.

Jakých dalších služeb využíváte při péči o Janu?

Dopoledne chodí Jana do školy do rehabilitační třídy, v níž využíváme službu osobního asistenta. Jinak docházíme na fyzioterapii a někdy na vodoléčbu. V poslední době jsme začali využívat odlehčovací službu v komunitním centru, vedle toho také službu Centra sociální péče. Jednou z nich je právě osobní asistence, bez níž si teď vůbec nedokážu představit, jak bych existovala. Další službou je rodinný průvodce. S ním mohu řešit jakýkoliv problém – například vyřizování důchodu nebo finanční úhradu, poskytuje mi veškeré informace. Oblíbila jsem si i možnost půjčovat pro dceru kompenzační a rehabilitační pomůcky. Když byla dcera malá, největší pomoc pro mě znamenala raná péče, jednoznačně.

Pomáhají vám nějakým způsobem osoby z okolí vašeho bydliště?

Bydlím tady tři roky. Paní v přízemí mi nabídla, že kdybych chtěla jít třeba cvičit nebo potřebovala, aby někdo pobyl u dcery s telefonem v ruce, tak je ochotná mi ji pohlídat. Sama je na invalidním vozíčku.

Jak nahlížíte na podpůrná školní opatření, jako je individuální vzdělávací plán nebo osobní asistence ve školách?

Myslím si, že kdyby u dětí v rehabilitačních třídách nebyli osobní asistenti, tak by velmi utrpěla důstojnost dětí. Děti potřebují být v klidu a v pohodě, což by podle mě bez osobních asistentů nešlo. Individuální vzdělávací plán je pro mě důležitá věc, protože si uvědomuji, že jde o jednu z mála věcí, která mě staví do partnerské roviny vůči stacionáři/škole. Ve stacionáři/škole je kvalifikovaný speciální pedagog a já se vždy těším, až si mě pozvou a zeptají se na má očekávání. Ptám se, co mi mohou nabídnout pro mou dceru. Dokonce se už nyní mohu ptát, jakou mají odbornost a jestli kupříkladu rozumí konceptu bazální stimulace a umí ji provádět, jestli někdo z pedagogů ovládá nějakou konkrétní masáž a podobně.

Jaká služba byla pro vás zatím nejvýznamnější?

V raném věku dcery to byla raná péče a teď je to osobní asistence. To jsou dvě služby, bez kterých by to vůbec nešlo.

Postrádáte nějaký druh služby?

Připadá mi, že služby už existují. Samozřejmě jejich kvalita se zatím nějakým způsobem rodí. Vše se točí okolo peněz. Děti s postižením dostávají příspěvek na péči a ten by měl sloužit pouze pro jejich účely a na nákup služeb. Rodič, který nepracuje a stará se, jej často musí použít pro zabezpečení rodiny, protože jiné finanční prostředky nemá. A to je špatně. Přestože pracuji a příspěvek na péči zcela využívám pro potřeby dcery, musím přiznat, že nemám dostatek peněz na financování dalších služeb, které by mi ulehčily péči o dceru. Když třeba dám dceru do odlehčovací služby déle, abych si odpočinula, tak mě to finančně zatíží. Nemohu službu užívat tak, jak bych potřebovala. Příspěvek na péči není pro tuto situaci dostatečný. Řešení vidím ve větší finanční podpoře rodičů starajících se o děti s postižením.

Náš rozhovor se týká tématu sladění péče o dítě s postižením s pracovními povinnostmi. Ve vašem případě jste k tomu přidala ještě i studium. Jak to vše vnímala Jana a jak vy?

Žádné zásadní nepříznivé změny jsme u dítěte nepozorovali. Je pravda, že jsem s ní trávila podstatně méně času.

Zjistila jsem, že se na ni těším a že péče o ni je najednou trochu vzácnější a snesitelnější než předtím. Bylo příjemné být bez ní a pak se na ni těšit. Musela jsem být ale ujištěna, že i v době, kdy spolu nejsme, je o dceru dobře postaráno.

Vaši dceři je 17 let. Ušla jste za tu dobu velký kus cesty. Jak vidíte téma péče o dítě a práce teď?

Kdybych nezačala pracovat a nepostavila se i bez pomoci tatínka na vlastní nohy, byla bych dnes velmi zoufalá, nešťastná a vyčerpaná. Dcera by z finančních důvodů zřejmě nemohla mít osobní asistentku, tím by zásadně utrpěla kvalita jejího života. Žila bych pravděpodobně v nájemním bytě bez kompenzačních pomůcek, protože sociální úřad jejich nákup do nájemního bytu nefinancuje. Můj osobní život by neexistoval. Byla to opravdu těžká cesta, ale dnes se cítím skvěle.

A kdybyste byla finančně zajištěná, pracovala byste?

Určitě ano, ale ne tolik. Jít do práce znamená být svobodný, mít sebeuplatnění a osobní život plný nových zážitků – není to stereotyp. Doma jsem měla pocit, že jsem pečovatelka, kuchařka a uklízečka. Nebavilo mě zabývat se sama sebou, nebylo proč.

Máte pro další rodiče nějaký vzkaz?

Rodiče, milujte své děti a starejte o ně, ale nežijte jejich život. Přinásejte oběti, ale neobětujte se. Máte právo na svůj vlastní osobní život. Nepřežijte, ale prožijte ho. Přeji vám odvahu a hodně štěstí.

Marta Bedlánová,
pracoviště SPRP Praha

Dobrý start pro děti i rodiče

Projekt českobudějovického střediska rané péče s výstižným názvem „Dobrý start“ uspěl v první výzvě programu Fondu pro nestátní neziskové organizace. Program vyhlásila v lednu 2014 Nadace rozvoje občanské společnosti ve spolupráci s Nadací Partnerství a finance jsou určeny především na přímou pomoc organizacím zabývajícím se ochranou lidských práv, dětmi a mládeží v ohrožení, sociální inkluzí nebo ochranou životního prostředí. Východiskem projektu byly informace od rodičů, kterým se narodilo nedonošené dítě či dítě s postižením a kteří prošli složitým obdobím adaptace na tuto situaci. Je zřejmé, že podpora rodin s dětmi s postižením musí přicházet už na samém počátku, kdy se teprve ukazuje, že ve vývoji dítěte není něco v pořádku. Dobrý start rodičů na této náročné životní dráze totiž znamená především dobrý start pro jejich dítě.

Jedním z hlavních cílů projektu je umožnit rodinám vychovávat děti s postižením v přirozeném domácím prostředí a přispět tak k prevenci umísťování dětí do ústavních zařízení. Aby to bylo možné, zaměřuje se Dobrý start mimo jiné na spolupráci s lékaři, protože již samotný způsob sdělení nepříznivé diagnózy může významně ovlivnit vztah rodičů k dítěti. Snaží se také zajistit rodičům co nejdříve možnost konzultovat jejich situaci s psychologem a poradcem rané péče a poskytnout jim včas veškeré informace o službách navazujících na lékařskou péči. Projekt přispívá i k prevenci sociální izolace dětí s postižením a jejich rodin. Spoluprací s mateřskými a základními školami připravuje půdu pro děti s postižením tak, aby byly přijímány s porozuměním.

Jana Tušlová, Středisko rané péče SPRP České Budějovice

Program „Fond pro nestátní neziskové organizace“, jež je financován z EHP fondů 2009–2014, se zaměřuje na podporu nestátních neziskových organizací prosazujících veřejný zájem. Hlavním cílem programu je posílení rozvoje občanské společnosti a zvýšení příspěvku k sociální spravedlnosti, demokracii a udržitelnému rozvoji. Program se konkrétně zaměřuje na podporu demokracie, lidských práv a genderové rovnosti a na posilování kapacit nestátních neziskových organizací stejně jako na specifické potřeby minoritních skupin, včetně Romů. Program se také zaměřuje na ochranu životního prostředí a klimatické změny. Více informací o Fondu pro nestátní neziskové organizace a EHP fondech naleznete na www.fondno.cz a www.eeagrants.cz.

Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

Mikulášská sbírka pomáhá získávat prostředky na provozování rané péče

Rok co rok řeší Společnost pro ranou péči stejnou otázku: kde získat dostatek finančních prostředků na zajištění svého provozu. Nemalou částkou přispěli loni lidé v rámci prvního ročníku Mikulášské sbírky. Individuální dárci podpořili činnost Společnosti buď zasláním finančního daru na účet, nebo přispěli do sbírkové pokladničky. Ve sbírce zahájené v předvečer svátku svatého Mikuláše bylo vybráno celkem 159 000 Kč. „Výtěžek sbírky nás velmi potěšil a je dobrou zprávou rovněž pro naše klientské rodiny. Pokud se

rozhodnou vychovávat dítě doma, nezůstane u díky sbírce bez pomoci,“ říká předsedkyně Společnosti pro ranou péči Pavla Matyášová. Vybraná částka byla využita na zakoupení automobilu, aby poradkyně rané péče mohly i nadále cestovat za rodinami do jejich domovů, vyhodnocovat úroveň zrakových schopností dětí a podporovat jejich psychomotorický vývoj.

Letos v prosinci odstartuje druhý ročník sbírky a ulicemi měst budou znovu procházet Mikuláš s červenou, speciálně označenou

čepicí a budou do pokladniček vybírat drobné finanční příspěvky. A pokud na tohoto Mikuláše z rané péče nenarazíte, máte v průběhu celého roku možnost zaslat váš dar na sbírkový účet č. 244900080/0300. Vybrané finanční prostředky budou opět použity na podporu rodin dětí s postižením. Děkujeme!

Karla Němcová, Středisko rané péče SPRP Brno

JAK MŮŽETE PODPOŘIT SPOLEČNOST PRO RANOU PÉČI

Dárci mohou Společnost pro ranou péči podpořit kdykoliv během roku také odesláním **DMS** ve tvaru **DOMOVJEDOMA** na tel. číslo: **87777**. Cena DMS je 30 Kč, Společnost pro ranou péči obdrží 27 Kč. Sbírkové konto SPRP je **244900080/0300**. Pro odeslání finančního daru můžete využít i individuální dárcovství na konto **126905243/0300**.

Aby jídlo a krmení nebyly boj

Příběh jednoho dítěte. Říkejme mu třeba Toniček...

Toniček má 3 roky, nedokáže kousat stravu, vše mu mixují, jakýkoli kousek tuhé stravy mu spouští dávivý reflex. Maminka často musí několikrát v průběhu krmení jídlo přihlívat, protože Toniček jí velice pomalu. Pro maminku je čas jídla náročný i fyzicky, protože Tonička drží při krmení na rukou, bojí se dávení a zvracení. I když stále zkouší pevnější stravu, nedaří se. Chlapec sice rád kouše do prstů, ale do jídla ne.

V takovém případě je dobré navštívit zkušeného terapeuta (logopeda, zdravotní sestru), který je schopen odhalit absenci či patologické přetrvávání orálních (ústních) reflexů nebo poruchy citlivosti v dutině ústní i jejím okolí. Úspěšnost buko-faciální terapie závisí především na včasné zahájení péče, na mentální kapacitě dítěte a v neposlední řadě na postoji a spolupráci rodičů.

Buko-faciální reedukace v rámci Bobath konceptu pomocí speciálních metod napravlující poruchy tonu a citlivosti oblasti tváře a úst. Tyto poruchy jsou často provázeny potížemi s příjmem potravy a sliněním a jsou častým přidruženým problémem u dětí s dětskou mozkovou obrnou. Terapie uvnitř a v okolí ústní dutiny se provádí většinou před každým jídlem.

Toničkovu maminku může ale už nyní sama zkvalitnit a zpříjemnit synovi jídlo a krmení, bude-li se držet těchto zásad:

Základem kvalitního příjmu potravy je správná poloha dítěte a dospělého, výběr vhodných kompenzačních pomůcek pro krmení a správný postup krmení. Důležitá je příjemná atmosféra, snažíme se na dítě nespěchat, nenutit ho do jídla a vyčkat na polknutí sousta. Měli bychom podporovat i rozvoj samostatnosti dítěte při jídle, v rámci jeho možnosti.

Poloha dítěte při krmení

Pro zajištění správné polohy a držení těla dítěte s dětskou mozkovou obrnou používáme vhodné kompenzační pomůcky (Aris židle, Tobi sedačky, individuální ortézy pro sed, vertikalizační stojany a podobně). Při volbě pomůcek je dobré spolupracovat s fyzioterapeuty. Jako doplněk můžeme využít ještě různé šátky, klíny, polštářky. Dbáme na stabilitu trupu, páne, dolních končetin – nohy v pevné kotníkové obuvi se opírají o podložku, též na oporu horních končetin – ruce se opírají otevřenými dlaněmi o podložku. Sledujeme dobré postavení hlavy: aby nebyla v záklonu kvůli nebezpečí vdechnutí tuhých látek do plic nebo průdušnice (aspirace), ani v předklonu, při němž se zvýrazňuje zakousávání do lžičky nebo skleničky. Není možné polykat, pokud je hlava zakloněna dozadu – hlava musí být vzpřímená.

Správná poloha těla je důležitá i při hře dítěte.

Poloha terapeuta při krmení

Pro klidný a kvalitní příjem potravy je podstatná rovněž vhodná poloha dospělého, který krmí. Nejčastěji se využívá poloha, kdy dospělý sedí čelem k dítěti. Má-li dítě špatnou kontrolu hlavy, dospělý fixuje hlavu dítěte shora na jejím temeni svou rukou, aby zabránil možné aspiraci. Děti se závažnějším hendikepem je možné krmít také v poloze z boku.

Pomůcky pro krmení

Používání nevhodných pomůcek při krmení může vést ke vzniku poruch citlivosti v dutině ústní a jejím okolí. Lžice by neměla být větší než úhel dolní čelisti, nemá být ani hluboká, ani ostrá. Dětem s přetrvávajícím kousacím reflexem se doporučuje použití umělohmotných lžic a kelímků.

S nácvikem pití u hendikepovaných dětí se začíná kolem jednoho

roku za pomoci měkkého kelímku, dobře tvarovatelného na rty dítěte. Později volíme hrníček většího průměru, aby byl zajištěn dostatek prostoru pro nos dítěte. Nedochází tak k záklonu hlavy a snižuje se nebezpečí vdechnutí tekutiny.

Krmení některých dětí bývá často zdoluhavé. Příhodnou teplotu jídla pomohou udržet ohřevné talíře nebo je třeba počítat s ohříváním. U dětí snažících se zapojovat do procesu krmení používáme kloubové lžice a protiskluzové podložky.

Při podávání jídla musíme pamatovat také na bezpečnost. V případě, že přece jen dojde k vdechnutí potravy, je důležité zachovat klid a několika údery mezi lopatky se snažit uvolnit dýchací cesty. Pokud se to nepodaří, použijeme Heimlichův manévr – www.youtube.com/watch?v=Bx7T8Lb5ieA.

Silvie Slámová, Středisko rané péče SPRP Brno

POKYNY PŘI NÁCVIKU SPRÁVNÉHO KRMENÍ

Instrukce vycházejí z orofaciální stimulace podle profesora Moralese.

1. Správná poloha dítěte – viz DESATERO PRO POLOHOVÁNÍ PŘI KRMENÍ.
2. Lžička spíše plytká, rovnější, co nejméně prohnutá.
3. Lžiči držet ve vodorovné poloze před ústy dítěte, nutné upoutat pozornost sluchem – poťukat, pohladit ruce... Lžiče nesmí být šikmo nad ústy – vede k zaklánění hlavy.
4. Nejprve se dotkneme lžičí horního rtu, chvíli počkáme – dítě by mělo začít pohybovat ústy.
5. Lžiči dávat do úst rovně, jemně přitlačit jazyk dolů, vytahovat vodorovně, pokaždé lžiči odložit (pro pocit času a klidu).
6. Neotírat potravu o horní zuby dítěte.
7. Na lžiči dávat vždy jen malé dávky.
8. Nedávat jídlo do zadní části úst. Pokud vytečou z úst zbytky jídla – nechat! Osušit až po ukončení krmení. Používat papírové kapesníky, neotírat klasicky, ale pouze přiložením nebo umýt vodou.
9. Pokud má dítě vypláznutý jazyk, pokusit se položit jídlo do boku úst místo dopředu nebo položit sousto na střední část jazyka a jemně tlačit dolů. Netlačit moc, protože by se mohlo vyvolat zvracení.
10. Nechce-li dítě samo otvírat ústa, je možné pomoci tak, že položíme palec na jednu tvář, ukazovák nad rty a prostředník pod rty, ostatní prsty pod bradu, a snažíme se jemně rozevřít ústa. Je to jednodušší, když budeme stát za dítětem.

DESATERO PRO POLOHOVÁNÍ PŘI KRMENÍ

1. ZKONTROLUJ DRŽENÍ TRUPU A HLAVY!
2. DBEJ NA PRODLOUŽENÍ ŠÍJE A POSTAVENÍ BRADY!
3. ZKONTROLUJ POSTAVENÍ NOHOU!
4. DBEJ NA SYMETRII DRŽENÍ TĚLA!
5. DBEJ NA POHODLÍ DÍTĚTE!
6. DBEJ NA STABILITU DÍTĚTE!
7. ZKONTROLUJ UMÍSTĚNÍ JÍDLA!
8. ZKONTROLUJ SVÉ DRŽENÍ TĚLA!
9. DEJ DÍTĚTI MOŽNOST UVOLNIT RUCE!
10. DBEJ NA BEZPEČNOST!

Rozvíjet smysly s tabletem či notebookem v ruce

Tablet, iPad, dotykové obrazovky, dotykové telefony, počítačové programy, aplikace... Nové pojmy se na nás valí ze všech stran a my se v nich snažíme zorientovat. Doba pokročila a moderní technologie vstoupily nejen do dětských her, ale i do vzdělávání dětí. Taktéž poradkyně rané péče a instruktorky stimulace zraku se proškolují a předávají si informace, aby pak rodičům pomohly vybrat tu správnou „moderní“ pomůcku.

Zajímá vás to? Zkuste oslovit svou poradkyni. Na konzultacích v rodině můžete technologie vytipovat a vyzkoušet, zda jsou pro vaše dítě vhodné. Nabídneme vám rovněž spoustu pomůcek pro usnadnění ovládání – spínače, tlačítka, komunikátory. Instruktorky stimulace zraku na základě funkčního vyšetření zraku poradí například s volbou velikosti obrázků, jednoduchosti, s výběrem barevného pozadí nebo doporučí vhodné aplikace a hry. Na následujících řádcích naleznete přehled zařízení, která trh nabízí a kterými střediska rané péče disponují.

Počítač

Můžete ho využít pro zrakovou stimulaci i trénink. Pro děti s kombinovaným postižením je vhodný počítač s dotykovou obrazovkou, s dotykovou klávesnicí nebo se speciálními spínači a alternativními myši. Tyto nástroje umožňují dítěti ovládat hry podle jeho motorických možností. Na internetu lze stáhnout řadu programů pro rozvoj zrakových dovedností, některé z nich jsou zpoplatněny, jiné jsou dostupné zdarma. Dají se v nich trénovat všechny fáze zrakových funkcí od pasivního sledování až po koordinaci oko–ruka, rozvíjí se kognitivní funkce a jemná motorika. Děti se učí poznávat barvy, tvary a velikosti, cvičí si logické myšlení, paměť, postřeh, odhad a představivost. Osvojují si základy počítání, obohacují si slovní zásobu. Programy jsou určeny i dětem se specifickými poruchami učení (sníženou koncentrací, poruchami řeči

či vnímání, dyslexií, dyskalkulií, dysgrafií a podobně). Kromě výukových úloh obsahují také množství her k procvičení získaných znalostí a vědomostí. Samozřejmostí je snadné ovládání, jednoduché nastavení úrovně obtížnosti, pestré prostředí, zvuky, veselé animace a vyhodnocení jednotlivých úkolů. Hojně využívané jsou programy od české společnosti Petit. Jejich výhodou je ovládání v mateřském jazyce. Demoverze všech jejich programů naleznete na www.petit-os.cz/, my vám představíme například:

Pasivní sledování

Program je vytvořen pro stimulování zraku pouhým sledováním. Využívá se k motivaci, nácviku pozorování změn na obrazovce a nácviku jednoduchého ovládání počítače pomocí jediné klávesy (spínače). Podle nastavení velikosti a barvy objektu dítě trénuje fixaci, sledování pohybu, vyhledávání na ploše, koordinaci oko–ruka.

Méda – barvy a tvary

Výukový a vzdělávací program je zaměřený na poznávání barev a tvarů.

Méda a obrázky

Program je určený dětem, jež zvládnou rozlišit jednotlivé obrázky a detaily. Dítě se učí přiřazovat k sobě stejné obrázky, doplňovat chybějící části obrázků, rozlišovat části vzhledem k celku, třídit předměty do různých prostředí a chápat posloupnost děje nebo pracovního postupu.

Méda 99

Jde o soubor programů zaměřených na poznávání barev a tvarů, k procvičení logického myšlení, paměti, postřehu, odhadu a představivosti.

22 her

Všech 22 her rozvíjí smyslové a rozumové vnímání, řečové a poznávací schopnosti, logické myšlení, paměť, představivost i po-

střeh dětí. Nastavení úrovně umožní přizpůsobit hry dětem různého věku (od 3 let).

Programy od společnosti LIFEtool:

CatchMe

Jedná se o dva jednoduché programy sloužící k nácviku pohybu kurzoru myši, případně klikání. Jsou určeny dětem, které zvládnou ovládat jak standardní myš, tak alternativní myši (joysticky, trackbally...). Dítě trénuje sledování pohybujících se podnětů na obrazovce i koordinaci oko–ruka.

Pablo

V tomto programu děti vymalovávají nebo domalovávají obrázky s různým stupněm obtížnosti.

Videoprogramy

Většina z nich je vhodná pro podporu zrakové pozornosti a lokalizace, přenášení pozornosti, sledování pohybu, poznávání, k upevnění fixace. Dítě sleduje obrazovku bez možnosti ovlivnit děj. Video jsou podkreslena příjemnou hudbou a jsou vhodná pro děti od 1 roku. Vybírat můžete například z těchto titulů: Kiekeboe, Fenomena, Lilly a Gogo, Baby Einstein – Baby Mozart a další.

Všechny zmíněné programy a DVD je možno zapůjčit u poradkyně rané péče.

Online programy vhodné k rozvíjení zraku

Naleznete je například na těchto adresách:

www.hraveuceni.cz – zábavné české stránky pro malé děti. Hravou formou si děti osvojují první slova, vyhledávají obrázky, učí se básničky, pohádky, zásady sebeobsluhy, barvy a cizí jazyky.

www.lea-test.fi – hry vycházejí ze standardizovaných testů pro děti do 7 let, které sestavila finská oftalmoložka Lea Hyvärinen. Děti se seznamují s tvary

z testu zrakové ostrosti (domeček, kolečko, čtverec, jablíčko), přiřazují a určují barvy a jejich odstíny.

www.northerngrid.org/resource/sen-switcher – variabilní program s možností nastavení různých úrovní obtížnosti od pasivního sledování černobílých obrázků až po ovlivňování hry myši či spínačem. Je obdobou programu Pasivní stimulace od firmy Petit, ovšem v anglickém jazyce. Je možno ho stáhnout i do počítače.

www.youtube.com/watch?v=KuUYHR74xv0 – video vycházející z iPadové aplikace pro pasivní zrakovou stimulaci. Sledování pohybujících se barevných a černobílých obrázků různé velikosti je propojeno s příjemnou hudbou.

www.mayer-johnson.com/downloads/trials/ – v programu Boardmaker si můžete vytvářet obrázky pro komunikaci i jiné činnosti. Na stránkách je program dostupný v základní verzi na vyzkoušení na jeden měsíc. Stránky i program jsou v angličtině.

Tablety, iPady, chytré telefony

Tablety jsou multimediální dotykové počítače. Manipulace s nimi je velmi snadná, ovládají se pomocí dotyku prstu nebo speciálního pera. Jsou velmi lehké a tenké. Jejich další výhodou je vysoké barevné rozlišení, kontrast a kvalitní zvuk. Dají se lehce přenášet a využívat i bez připojení k internetu. Přes virtuální obchod

je možno zakoupit, či stáhnout zdarma velké množství aplikací (her). Lze nainstalovat hry pro rozvoj pasivního sledování, pro sledování pohybu na ploše, pro rozvíjení koordinace oko–ruka a grafomotoriky, pro rozvoj kognitivních dovedností. Bezpečné hraní na iPadech či tabletech zajistí silikonové ochranné kryty a fólie na obrazovku.

Pro vaši inspiraci uvádíme pár tipů na šikovné a naší praxí ověřené aplikace. Jsou určeny pro iPad od Apple, některé hry lze nainstalovat i do tabletů jiných výrobců.

Stimulace zraku

Particlepad, Volt Lite, Fluid, Fluidity, Volt – 3D Lightning, Spiral Painter, Pocket Pond, EDA PLAY

Černobílá stimulace

Baby View, B & W Card

Některé z těchto aplikací jsou jako pasivní stimulace dostupné na www.youtube.com, například www.youtube.com/watch?v=Jv_iVQdkuuM.

Rozvoj sluchu a řeči

Zvuky zvířat: Peekaboo, Farm, PeekabooPets, Vocal Zoo

Hudební nástroje: Flash Music, RattleBand!, MusicSparkles, Virtuoso

Aktivní postavičky (opakují namluvená slova, tančí, dají se lechtat a podobně):

Talking Teddy Bear, Talking Gina, Talking Ginger

České říkanky: Veršované rozcvičky, Rozpusťte básničky

Barvy a malování: Music Color Lite, Glow Draw, GlowColoring, Neon Mania, Button Board, PaintSparkles

Něco navíc – praskání (balonku, koleček, bublinkové fólie): Baby Bubbles, Bubble-Popper, TapTheBubble

Petra Kelarová, Petra Navrátilová, Středisko rané péče SPRP Olomouc
Hana Janurová, Středisko rané péče SPRP České Budějovice

Hrátky přispívající k rozvoji řeči

Cvičení stimulující orofaciální oblast (tedy obličejovou část kolem úst) a také cvičení podporující rozvoj řeči se dají provádět formou poutavých her. A baví se při nich nejen děti, ale často i dospělí. Děti se však zároveň učí správně dýchat, pracovat se svými mluvidly a ovládat je. Vybrali jsme několik nápadů na jednoduché činnosti, kterými děti zaujmete a zároveň budete pracovat na rozvoji jejich komunikačních schopností.

Fouká celá rodina

- Foukání do vody.
- Foukání do brčka – dělejte bubliny nejdříve s červenou limonádou, aby byly bublinky dobře vidět, později třeba se slanou vodou (ta dětem nechutná) a teprve potom, když je jisté, že dítě nebude pít, tak s jarovou vodou. Jar totiž dělá nejhezčí bubliny:-).
- Foukání do peříček, třásní na stromček, do větrníku.
- Přefoukávání pingpongového míčku přes stůl. Nezapomeňte uspořádat rodinný turnaj!

Dýcháme správně

- Nacvičování nádechu–výdechu. Zkuste hluboký nádech i výdech, svou ruku položte na prsa dítěte, poté svou i jeho ruku. Ukazujte na sobě.
- Kolíčkem nebo prstem přidržte nos, zadržujte dech a hrajte si, že se potápíte pod vodu.

Trénink smrkání

Dobré je zkoušet vydechování do vody – bez kapesníku. Motivujte dítě k nádechu pusou a výdechu nosem (dospělý může jemně držet a mačkat nos dítěte).

Procvičíme jazyček

- Namažte dítěti kolem pusy marmeládu, med. Předvedte pohyb jazyka. Vybídněte dítě, aby si olízlo lepkavé jídlo ze rtů.
- Použijte dudlík nebo lžičku. Nechte dítě, ať dudlík ochutná, po-

tom dudlíkem pohybujte kolem pusy dítěte tak, že jej bude následovat jazykem.

- Dějte kousek pudinku (nebo něčeho stejně dobrého) dítěti na horní ret. Vybídněte dítě, aby ho slízlo špičkou jazyka. Opakujte s obměnou, že dobrotu dáte do koutku úst. Nechte dítě, ať se přitom na sebe dívá do zrcadla.

Křičíme, houkáme a tak dál...

Nácvik vokalizace

- Vydávání zvuků – houkání do různých nádob – plechových, plastových, do skříně, do trubek... Poslouchejte, jak to zní.
- Hra na indiány. Dítě vydává zvuk a rukou přerušuje tok zvuku.
- Předvádění čertíka.
- Pískání na píšťalku.
- Hraní na trubku, foukání do harmoniky.
- Vyslovujte slovo LÉTO a nechte sahat dítě na váš jazyk, rty, krk a stále opakujte „LE LE LE LE TO TO TO“. Dítě ručkou zaznamenává postavení vašeho jazyka, rtů, výdech, otevření pusy.

Máme rytmus v těle. Nácvik rytmizace

- Vybubnovávání, vytleskávání rukama nebo vytukávání dvěma vařečkami dle vzoru (maminka: „bum–bum–bumbum“, dítě opakuje).
- Předcházející činnost můžete později obměnit tak, že rytmus uvádíte slovně: „la–la–lá, lá–la, la–lá–la–lá“ a podobně, a dítě opakuje.
- Opakování jednoslabičných slov pomocí bubínku: pes – dospělý i dítě udělají „bum“ (další slova: les, vůl, led, pár, jar, dům, kůl, lak...).
- Později lze přidat vytleskávání slabik: lé-to (tlesk–tlesk), pá-ra (tlesk–tlesk), ko-lo, vo-da, ja-ro, le-tí... U těchto úkolů zprvu nelepíte na správné výslovnosti, důležitý je rytmus, dýchání...

Silvie Slámová, Středisko rané péče SPRP Brno

Sestavit správný jídelníček pro dítě je běh na dlouhou trat'

Cesta ke spokojenému dětskému bříšku může být někdy docela strastiplná. A nikdy nekončí. Své o tom ví maminka malého Petříka. Její příběh uveřejňujeme jako povzbuzení pro všechny ostatní rodiče, kteří mají někdy pocit, že se jejich svět točí jen kolem jídla, a připadají si, že bojují s větrnými mlýny. Přečtěte si, jak se ke své sbírce receptů a výživových doporučení (nebo-li „zápisníku šílené matky“) dopracovala Petra Christianová.

Žádná cesta není bez překážek, ale někdy je jich opravdu mnoho. Náš syn Petřík má kombinované postižení – mikrocefalii, vrozenou encefalopatii, epilepsii a ve čtyřech letech je na úrovni 3–4měsíčního miminka. Vzhledem k tomu, že se jeho diagnóza začala projevovat a vyšetřovat až kolem čtvrtého měsíce věku, myslela jsem si, že přetrpíme období kolik a ublíkávání a budeme v pohodě. Z ublíkávání se vyklubal reflux a koliky neustoupily. První volbou na bolesti břicha byl dětský bylinkový gel, ovšem bez efektu, k tomu různá probiotika (ani cena nás neodradila) a zase nic!

Nejhorší byla první zkušenost se střevní chřipkou. Po týdnu opravdu urputného pláče, kdy jsem měla ruce vytahané jak opice, celá rodina nevyspaná, jsme skončili v nemocnici. Petříka léčili dietou, paralenovými čípkami, probiotiky, a léčba nezabírala. Petřík nepřetržitě plakal, dodnes nechápu tu výdrž. Závěr lékařů zněl, že vzhledem ke svému postižení je citlivější na bolest. Protože se prožívané stresy začaly projevovat různými zdravotními problémy

i na mně, začala jsem se zajímat o alternativní postupy a změnu stravování.

Po podávání příkrmů Pěťový potíže s bolestmi bříška a zácpou zesílily. Jeho stav zhoršovalo mléko a kupodivu i bílý cukr. Nastudovala jsem spoustu článků, vyloučila vše mléčné a nahradila jsem sojovým, mandlovým a ovesným mlékem. Místo bílého cukru jsem dávala javorový sirup, med, třtinový cukr a sirup z agáve. Přišlo zlepšení, ale stále nebyl Petříkův stav ideální. Seběmenší onemocnění se hned projevilo na jeho zažívání. Vyzkoušeli jsme celostní medicínu, různé alternativy a každá nám něco dala. Proběhlo gastroenterologické vyšetření a dohodli jsme se, že prozatím se nebudou provádět žádná invazivní vyšetření a budeme držet nemléčnou dietu s vyloučením bílého cukru. Byly my vysvětleny účinky projímadel (ta neřeší příčinu zácpy, řeší pouze problém). Samozřejmě není-li zbyte, použijeme podle nás nejšetrnější heřmánko-ibíškové projímadlo. Musíme dbát na dostatečný příjem tekutin, není to ale snadné, pokud nechce, vypouští Petřík pití koutky.

Ocitli jsme se v začarovaném kruhu – málo pití, zeleniny, vlákniny, opět zácpa. Ale co a jak vařit s jeho omezeními, aby to bylo požitelné a nutričně výživné? Zkoušela jsem makrobiotiku, ale prakticky jsem pořád vařila, aby to bylo čerstvé, a na manžela a další dva syny už nezbývala energie. A co teprve cvičení s Petříkem. Musím přiznat, že mi docházely síly. Závíděla jsem maminkám, které tyto problémy vůbec neřešily. Jednoduše koupily skleničku s jídlem, ohřály a bylo hotovo. Stále

jsem hledala další informace, kombinace potravin, nová jídla, až jsem narazila na článek Ireny Lakosilové. Ten mě natolik zaujal, že jsem ji kontaktovala, a musím říci, že za její rady jsem neskonale vděčná. Nejenže nám doporučila probiotika dovážená z Bulharska, a světe div se, ona zabrala, ale poskytla mi kontakt na nutriční terapeutku Karlu Večeřovou. Společně jsme pak ušly jídelníček Petříkovi i mně přímo na míru.

Základem jsou dlouho vařené kaše v poměru 1 : 10, a to kaše jáhlové, rýžové, ovesné. Kombinuji luštěniny s obilovinami, vařím gaps vývary. Překvapilo mě, že jídla jsou dobrá, Petříkovi chutnají a hlavně mu dělají dobře. Samozřejmě vařím i „normální“ jídla, ale Pěťa má svoje speciality. Jak a co vařit, které suroviny a potravinové doplňky používat, proč ne mikrovlnku, to vše by vydalo na knihu. Pěťův den začíná a končí nemléčnou kaší s medem, ořechy a probiotiky. Čaje pije bylinkové, oběd má obohacený o rychle kvašenou zeleninu, svačinky pak ovocné, tepelně upravené.

Na jaře začal Petřík navštěvovat denní rehabilitační centrum. Zde nám vyšli vstříc s dietním opatřením, probiotika mu podávají s jídlem a Petřík vypadá spokojeně. Nebudu tvrdit, že je úplně bez problémů, zácpa ho čas od času potrápí a projímadlo musíme použít, avšak jen výjimečně.

Mimochodem manžel můj poznámkám a receptům říká „zápisník šílené matky“, ale říká to hezky.

Petra Christianová

Jmenuji se Marek

Jmenuji se Marek a je mi 6 let. Když jsem se narodil, maminka, sestřička a tehdy i tatínek byli moc šťastní. Jak jsem rostl, začal jsem se od svých vrstevníků pomalinku odlišovat. Zatímco oni si sedali, ležli po čtyřech a zkoušeli vstávat, já jsem do 11 měsíců válel sudy. Paní doktorka utěšovala maminku, že jsem jen líný. Ale nebylo tomu tak. A najednou se mamince podlomila kolena při vyřknutí mé první diagnózy – psychomotorická retardace. Začal jsem cvičit Vojtovu metodu v Prostějově. Uplynuly dva měsíce a já dál vesele válel sudy. Potom maminka našla centrum léčebné rehabilitace RL-CORPUS v Olomouci a začaly se dít věci! Nejprve jsem se zvedal na kolínka a zkoušel lézt, až mě maminka nemohla dohonit. Také jsem si brzy sám sedl, a než jsem měl dva roky, udělal jsem první krůčky.

Někdo by si řekl – šťastný konec! Ovšem nebylo tomu tak. Krůčky mi docela šly, ale nemluvil jsem ani slůvko. Maminka se mnou chodila k logopedovi, na neurologii, na dětskou psychiatrii, k paní psycholožce. A nic. Prošel jsem mnoha vyšetřeními, několikrát genetika, EEG, magnetická rezonance, vyloučení metabolických vad a fragilního X-chromozomu. Maminka zůstala se mnou a se sestřičkou Nikolou sama. Tatínek se ke mně nehlásí a stejně tak celá jeho rodina. Nekupují mi dárky k narozeninám, k svátku, na Vánoce. A ani se maminky nezeptají, co mi je a hlavně jak mi je. Naštěstí s maminkou a Nikolou se

máme moc rádi. A taky s babičkou, dědou a strejdou Martinem a dvěma příma bratráčky. Ti všichni mě mají rádi takového, jaký jsem. Neumím mluvit, svoje city projevují nadšením. Někdy je trochu tahám za vlasy, bouchnu, štípnu nebo kousnu. Ale to všechno z lásky. Nemám rád žádné změny, určité zvuky, nenadálé situace. Moje současné diagnózy jsou tři – těžká až hluboká mentální retardace, těžká hyperkinetická porucha ADHD a atypický autismus.

Stále navštěvuji paní doktorku z dětské psychiatrie, logopedii, neurologii, genetiku, psychologii. Miluju děti, chodím do speciální mateřské školky a učím se v speciálně pedagogickém centru. Už druhým rokem mi pomáhají ve středisku rané péče v Olomouci. Maminka se o této organizaci náhodně dověděla na internetu a zkusila je kontaktovat. Paní vedoucí Pavla Matyášová na druhém konci telefonu byla moc příjemná a hned se s maminkou domluvila na prvním setkání. A od té doby chodíme na jejich báječné akce, kde je spousta dětí a rodičů, kteří si na nic nehrají a nedívají se na náš problém s nepochopením. Rodiče si popovídají o svých větších či menších zklamáních a bolestech a podle pravidla, že sdílené trápení je poloviční trápení, si pomohou nejen ulehčením na srdíčku, ale i radou a zkušenostmi. Ze střediska k nám jezdí paní Marcela Schäfferová a vozí mi stále nové hračky a pomůcky a taky se se mnou i s maminkou učí. Prostě se ty dvě domlouvají, jak na mě.

Ale nemyslete si, já jim nic nedám zadarmo a neulehčím jim ani trošičku. Naše poradkyně nás informuje, na co máme v mé nemoci nárok a jaké jsou nové metody, jaké hračky a pomůcky pomůžou právě mně. Jen nás mrzí, že nám o středisku nikdo neřekl dříve. Setkání se stejně nemocnými dětmi dává sílu i mamince a sestřičce, aby vše lépe zvládly a aby viděly, že nejsou samy. Málem bych zapomněl, že chci také poděkovat, středisko rané péče mi totiž pomohlo získat nádhernou tříkolku.

Tak to jsem já, Mareček. Někdy zlobím, někdy dokážu lidem kolem sebe ublížit, dokážu je vyčerpat fyzicky i psychicky, ale všechny stejně miluju a potřebuju jejich lásku a pomoc. Lásku však nejen beru, ale hlavně všem rozdávám. Lásku bez přetvářky, pravou a velikou.

P. S. Chcete-li vidět moje fotky, nahlédněte na moje stránky www.marecek-help.cz.

Už jsem věděla, že raná péče mi poskytne útěchu a zázemí

Když jsem poprvé vytáčela telefonní číslo rané péče, neměla jsem žádnou představu, co mohu očekávat. Kontakt jsem dostala od oční lékařky, která neměla dost času, aby mi tyto služby dostatečně vysvětlila. Petřík se narodil jako zdravé miminko a všechny špatné zprávy k nám přicházely postupně. První náznaky, že není vše v pořádku, zazněly právě z oční ambulance. To jsem ale ještě pořád doufala, že je všechno léčitelné, a kontakt na ranou péči jsem přijímala s rozpaky.

Následovala návštěva neurologie. Ani tam výsledky vyšetření nepřinesly potřebný klid a já do rané péče zavolala. První setkání proběhlo u nás doma, což mě trochu zaskočilo. Zpětně si uvědomuji, že šlo o vstřícný krok: rodiče ušetří náročného cestování a ponechají děti ve známém a bezpečném prostředí. Petřík doma mnohem lépe spolupracoval i v kontaktu s cizí osobou – poradkyní rané péče, která za námi začala pravidelně dojíždět. Na každou měsíční konzultaci jsme se s Petříkem začali těšit.

Potřebné informace, psychická podpora i nové hračky ke stimulaci smyslů, to vše mi na začátku hodně pomohlo postupně se vyrovnávat se špatnými zprávami o zdravotním stavu mého syna. Po roce intenzivní rehabilitace dle Vojty, stimulace a celkové terapie se Petříkův vývoj

dále neposouval. Jeho vážné kombinované postižení vyžadovalo náročný přístup k jeho základním potřebám i ke hře. O to víc mi přišly vhod informace i podpora načerpané ve středisku rané péče.

Stejně užitečná pro mne byla i setkání s ostatními rodiči postižených dětí ve středisku. Najednou jsem se ocitla v přátelském prostředí, kde nemusím nikomu nic vysvětlovat. Naše specifické problémy, zdravotní terminologie, zázemí nemocnic, známí lékaři, léčebné postupy... to vše bylo ostatním blízké a známé. Co jsem se nedozvěděla od poradkyně, zjistila jsem právě na těchto setkáních. A jako úplně nejlepší se ukázal kurz pro rodiny s dětmi. Týden přesně navržený pro potřeby dětí i rodičů byl jako pohlázení po duši. Další spousty informací, zážitků, nových přátelství – každé rodině bych přála něco takového alespoň jednou zažít.

Když měl Petřík dva roky, narodila se Baruška. Že není něco v pořádku, jsem poznala mnohem dříve. Panika, beznaděj a strach. Všechno začalo nanovo. Rozdíl byl ten, že načerpané zkušenosti mi vše hodně usnadnily. A tak jsem znovu zvedla sluchátko, tentokrát už s vědomím, že volám do instituce, která mi poskytne útěchu, podporu a zázemí na dalších sedm let.

maminka Petříka a Barušky

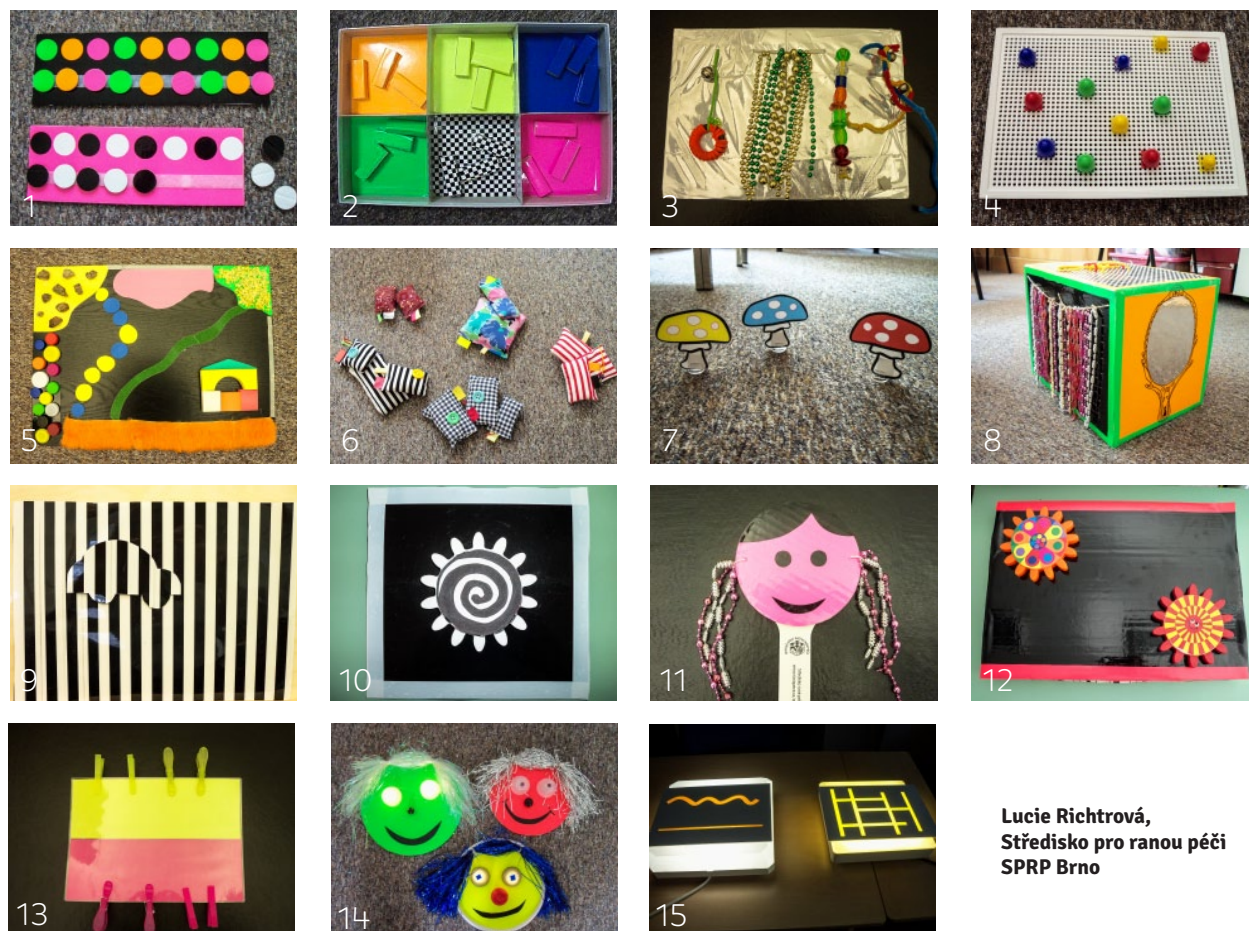
Vyrobít stimulační pomůcku doma? Víme, jak na to!

Nápadů na výrobu stimulačních pomůcek není nikdy dost. Další jsme hlavy dohromady a společně s poradkyněmi rané péče a rodiči jsme pro vás připravili několik užitečných tipů, jak si vhodnou pomůcku jednoduše vytvořit. Nahlédněte a možná při pohledu na obrázky přijdete na ještě další vylepšení.

- 1. Barevná kolečka** – přiřazování koleček nebo jiných tvarů dle předlohy; práce v řádku.
- 2. Barvy** – třídění podle barev do správné přihrádky (do krabiček třídíme například víčka z PET lahví, kamínky, těstoviny a podobně).
- 3. Deska na hraní** – manipulační deska, dítě si samo vybere, s čím si chce hrát.
- 4. Deska s hříbkem** – koordinace oko–ruka; nácvik jemné motoriky; trénink barev (na desce jsou nakreslena barevná okénka, ta určují, kam se hříbek zasadí).
- 5. Hmatová deska** – zkoumání plochy a orientace na ploše (každý prvek na ploše má jinou hrubost – smrkový papír, vlnitá lepenka, umělá kůže s chlupy, semínka a další).
- 6. Hmatové pytlíčky** – vizuálně zajímavé pytlíčky s různým naplněním (vata, zrní), na pytlíčcích jsou našity knoflíky a záložky pro důkladnější prozkoumávání.
- 7. Houby** – na fotce na použití v interiéru: dítě vyhledává houby v prostoru; lze vyrobit i houby se špejlemi a zapíchat v létě do trávy.
- 8. Krabice na hraní** – manipulační krabice, na každé straně jiná činnost (plocha se suchým zipem, zrcadlo, korálkový závěs, lesklá plocha, barevné pruhy, tkaničky na šachovnici).
- 9. Matoucí plocha** – možno vyrobit z jakéhokoliv balicího papíru; u pruhovaného lze hledaný tvar posunout tak, aby úplně splýnul

s podkladem, nebo naopak, aby vyčníval. Papír je zalaminovaný do fólie.

- 10. Ozubené kolečko** – nácvik koordinace oko–ruka a jemné motoriky, kolečko je ze stavebnice s názvem Georello Kaleido Gears a jde lehce roztočit.
- 11. Panenka s korálky** – panenka na trénink zrakové fixace; lze vyrobit i dvě a trénovat přenos pozornosti.
- 12. Dvě ozubená kola** – kolečka ze stavebnice Georello Kaleido Gears se nalepí na krabici nebo karton a trénujeme přenos pozornosti jak ve vertikálním, tak v horizontálním směru.
- 13. Kolíčky k barvě** – činnost náročná na jemnou motoriku. Cílem je zvládnutí samotné manipulace s kolíčkem a následné přiřazení ke správné barvě. Součástí je též trénink hloubky a vzdálenosti.
- 14. Svítící obličej** – obličej vyrobený z kartonu. Trénujeme zrakovou fixaci, přenos pozornosti, zaostření na dálku. Oči jsou vyrobeny z bodových světélků (IKEA) a vlasy z lesklých vánočních provázků.
- 15. Plochy na světelný panel** – vyřízneme z kartonu různé tvary, podlepíme barevným papírem nebo fólií a přiložíme na světelný panel. Dítě může prstem kopírovat barevnou linii (lze přiložit i na okno).

Lucie Richtrová,
Středisko pro ranou péči
SPRP Brno

1 Černobílá leporela

Dobrou pomůckou pro stimulaci zraku nejmenších dětí mohou být knihy s černobílými obrázky od americké fotografky a ilustrátorky Tany Hoban nebo od jejího krajana Petera Linenthala, který 20 let působil jako učitel výtvarné výchovy na základní škole. Kontrastní leporela s výraznými obrázky učí děti vnímat, poznávat a pojmenovat podivuhodný okolní svět.

Knihy lze objednat například na internetových stránkách: www.bookdepository.com/basket/index/message/fDE5MTA-1XjQw, <http://ukbooks.cz/cz/search/author/Tana-Hoban>, <http://ukbooks.cz/cz/search?keywords=peter+linenthal&category=0>. Dopravu po Evropě nabízejí zdarma, cena knih je kolem 150 korun.

Marta Bedlánová, pracoviště SPRP Praha

2 Stránky, kde rodiče rodičům dodávají odvalu

Na internetu asi hledáte odpovědi na nejrůznější otázky co chvíli. Podaří-li se vám vyšetřit chvilku času, můžete nahlédnout na stránky, které vytvářejí přímo rodiny dětí s postižením. Rodiče na nich sdílejí své trampoty i radosti a dodávají odvalu mnohým dalším, třeba těm, jimž síly zrovna docházejí. Naleznete tam také množství užitečných a především praktických informací a rad, tipů či „vychytávek“.

Dvě didaktické hry pro starší děti

Nové hračky pro starší děti pořizovalo nedávno ostravské středisko. Poradkyně rané péče při té příležitosti vybraly dvě zajímavé didaktické hry od české společnosti Benjamín (www.benjamin.cz), aby vás s nimi seznámily.

Hra Žížalice se skládá z hrací desky, gumových hadiček a pěnových špuntů. Je určena pro umístění na zeď, ale hrát se dá klidně i na zemi. Proplétáním hadiček a nasazováním špuntů vytvářejí děti na desce různé obrázky a dekorace, vzájemným spojováním pak také 3D výtvoř. Žížalice rozvíjí jemnou motoriku, prostorové vnímání, tvořivost, fantazii.

Nahlédněte:

www.honziksana.estranky.cz, luckasukova.webnode.cz,
www.haninka.com, www.anickajuroskova.cz,
www.kdyzsluncenesviti.estranky.cz,
www.nikolka-zikova.cz, www.ka-no.weblahko.sk,
www.burko.sk, www.oliverek.cz

Kateřina Urbanová,
Středisko rané péče SPRP České Budějovice

3 Jak může vypadat stimulační koutek?

Odhodláváte se zřídit stimulační koutek pro svou ratolest? Inspirovat se můžete například nápadem rodičů z Postřižín.

Maminka využila k vytvoření stimulačního koutku zadní stranu kuchyňské linky. Stěnu opatřila samolepicími fóliemi, a to jednak barevnými a vzorovanými, jednak magnetickými a také fóliemi s povrchem, na který lze kreslit křídou. Zakoupila magnetická zvířátka a tučňáka s košem na vhažování míčků. Nejdříve vyrobila lem z černobílé kostkované tapety, doprostřed umístila černou plochu a vyzdobila ji obrázky. Okraj černé plochy je oblepen magnetickou fólií tak, aby dítě mohlo sundávat magnety i z polohy vleže. Zbytek prostoru je rozdělen na čtverce barevnými fóliemi s geometrickými tvary. Jednoduchý nápad a výsledek stojí za to.

Marta Bedlánová, pracoviště SPRP Praha

V sadě Co je špatně? naleznete sadu obrázků na dřevěných kartičkách, z nichž jeden vždy do uvedené skupiny nepatří. Dítě obrázek vyhledá a umístí na něj průhlednou kartičku s křížkem. Na druhé straně karty je uvedeno správné řešení. Děti se zábavnou formou učí pojmenovávat předměty, třídit je do skupin, rozlišovat rozdíly a podobně. Obě hry jsou určeny pro děti od tří let.

Lucie Bartusková,
Středisko rané péče SPRP Ostrava

Společnost pro ranou péči děkuje

za projevenou přízeň a podporu, a to nejen finanční, následujícím dárcům – krajským úřadům, městům, obcím, nadacím, fondům, firmám i jednotlivcům!

Společnost pro ranou péči

Nadační fond Českého rozhlasu, sbírka Světluška
Projekt „Spolu 2014 – týdenní kurz pro rodiny“ je financován z prostředků „Nadačního fondu Českého rozhlasu ze sbírky Světluška“ ve výši 150 000 Kč.

Nadace Hilton Perkins – děkujeme za nadační příspěvek ve výši 68 000 Kč na služby rané péče.

firmy a organizace: DURABO, spol. s r. o.; Press Servis, s. r. o.; Euro – Agency, s. r. o.

individuální dárci: Adam Zacha, Alexandra Hurtová, Anna Čížková, Daniel Sittek, Helena Langšádlová, Ing. Daniela Filipiová, Ing. Petr Gřeš, Ing. Petr Potera, Jan Čížek, Jan Karel, Jana Bydžovská, Jana Tomková, Jiří Lábus, Jitka Matyášová, Simona Kramarová, Markéta Ježková, Markéta Tomášková, Matouš Hora, Michal Voráček, Vladimír Tichý, Zuzana Stelzerová, Zuzana Zatloukalová

Pracoviště Praha

Ministerstvo práce a sociálních věcí – prostřednictvím krajů Středočeského a Karlovarského a hlavního města Prahy

„Aktivity projektu Domov je doma jsou podpořeny z dotačního programu Rodina a ochrana práv dětí MPSV.“

města a obce: hl. město Praha, Postřižín, městská část Praha 9, městská část Praha 1

Nadace Leontinka

- nadační příspěvek ve výši 60 000 Kč na realizaci projektu „Domov je doma“,
- nadační příspěvek ve výši 100 000 Kč na služby rané péče,
- bezplatné zapůjčení služebního automobilu na poskytování služeb rané péče.

Nadační fond Českého rozhlasu, sbírka Světluška

Projekt „Lépe vidět svět“ je realizován s pomocí nadačního příspěvku „Nadačního fondu Českého rozhlasu ze sbírky Světluška“ ve výši 150 000 Kč.

Nadace Charty 77 – Konto Bariéry – nadační příspěvek ve výši 100 000 Kč na služby rané péče.

Nadace rozvoje občanské společnosti

Děkujeme společnému projektu Nadace rozvoje občanské společnosti a České televize – Pomozte dětem za finanční příspěvek 292 098 Kč na projekt „Učení hrou“.

firmy a organizace: HUMMER CENTRUM, s. r. o.

Středisko rané péče SPRP České Budějovice

Ministerstvo práce a sociálních věcí, Krajský úřad Kraje Vysočina

města a obce: České Budějovice, Černovice, Hluboká nad Vltavou, Chotěboř, Jindřichův Hradec, Kaplice, Lišov, Písek, Slavonice, Vimperk, Veselí nad Lužnicí, Vodňany, Radomyšl, Horní Pěna, Kvilda, Lipno nad Vltavou, Litvínovice, Níhošovice, Nová Ves u Mladé Vožice, Ražice, Vacov, Zábovř

Nadační fond Českého rozhlasu, sbírka Světluška

Projekt „Znám a umím“ je realizován s pomocí nadačního příspěvku „Nadačního fondu Českého rozhlasu ze sbírky Světluška“ – částka 250 000 Kč.

Nadace Leontinka – nadační příspěvek formou dlouholetého zapůjčení osobního automobilu Škoda Fabia Combi a podpora projektu „Provázení“ ve výši 50 000 Kč.

Fond pro NNO prostřednictvím Nadace rozvoje občanské společnosti ve spolupráci s Nadací Partnerství podpořil projekt „Dobrý start“ částkou ve výši 450 000 Kč. Podpořeno grantem z Islandu, Lichtenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.

Nadace rozvoje občanské společnosti, sbírkový projekt Pomozte dětem – podpora projektu „Včasný start“ částkou 244 484 Kč.

firmy a organizace: Agrio Moderní zemědělské služby, s. r. o.; Avail, s. r. o.; AVZO Vltava, Týn nad Vltavou; Bonerix, s. r. o.; Brikliš, spol. s r. o.; Druid CZ, s. r. o.; PolyWeb, s. r. o.; REKO – Ing. Josef Hlavnička; A. Schmied, s. r. o.; Porsche České Budějovice; Alimpek, spol. s r. o.; MK Fineco, s. r. o.

individuální dárci: Ing. Jiří Kovář, Ing. Pavel Mottl, Jiří Tvaroh, MUDr. Jiří Kára, rodina Horázných, rodina Kalčíkova

Středisko rané péče SPRP Brno

Ministerstvo práce a sociálních věcí prostřednictvím Jihomoravského kraje, Zlínského kraje a Kraje Vysočina

města a obce: Brno, Znojmo, Olší, Jihlava, Břeclav, Josefov, Ivančice, Jámky, Kuřim, Moravany, Ivanovice na Hané, Svatobořice-Mistřín, Tišnov, Blansko, Pohořelice, Bzenec, Strážek, Třebelovice, Oslavany, Rohatec, Velešovice, Olbramovice, Bánov

firmy a organizace: Nadační fond Tesco; Integra VD Zlín; KKS, spol. s r. o., Zlín; Agentura Velryba, s. r. o., Zlín; GrowJOB, s. r. o., Brno; SEEKERS PROJECTS, s. r. o., Brno

Nadační fond Českého rozhlasu, sbírka Světluška

Projekt je realizován s pomocí nadačního příspěvku „Nadačního fondu Českého rozhlasu ze sbírky Světluška“ – částka 300 000 Kč.

Nadace Leontinka – nadační příspěvek formou dlouholetého zapůjčení osobního automobilu Škoda Fabia Combi a finanční dar.

Středisko rané péče SPRP Olomouc

Regionální pracoviště pro rodiny s dětmi se zrakovým a kombinovaným postižením

Ministerstvo práce a sociálních věcí prostřednictvím Olomouckého, Pardubického a Zlínského kraje Pardubický kraj

Projekt Děti patří domů – „Aktivity projektu Děti patří domů jsou podpořeny z dotačního programu Rodina a ochrana práv dětí MPSV.“

města a obce: Olomouc, Zlín, Přerov, Cholina, Korky, Velké Karlovice, Dolní Studénky, Sobotín, Velký Týnec, Rožnov pod Radhoštěm, Libina, Mohelnice, Kroměříž, Česká Třebová, Městečko Trnávka, Bystré, Letohrad, Milenov, Lazníky, Třebov, Litovel, Valašská Polanka

Nadační fond Českého rozhlasu, sbírka Světluška

Projekt je realizován s pomocí nadačního příspěvku „Nadačního fondu Českého rozhlasu ze sbírky Světluška“ – částka 250 000 Kč.

Nadace Leontinka – dlouhodobé zapůjčení osobního automobilu Škoda Fabia Combi a finanční příspěvek ve výši 50 000 Kč.

firmy a organizace: Dobré místo pro život; Prague International Marathon, spol. s r. o. – organizátor Olomouckého 1/2maratonu, Zlínský kraj a statutární město Zlín – vítěz koncertu; házenkářky ZORA Olomouc; The Black Stuff Irish Pub Olomouc; KOMPAKT, spol. s r. o. – zprostředkování sociálního automobilu

individuální dárci: Anna a Břetislav Gazdovi, Lenka Hrušová

Středisko rané péče SPRP Olomouc

Regionální centrum pro podporu a provázání rodin dětí s mentálním, tělesným a kombinovaným postižením

Ministerstvo práce a sociálních věcí – Odbor sociálních služeb a odborné sociální péče, Odbor rodiny a ochrany práv dětí, Olomoucký kraj

města a obce: Olomouc, Přerov, Prostějov, Zábřeh, Šumperk, Lipník nad Bečovou, Náměšť na Hané, Velká

Bystřice, Petrov nad Desnou, Bohuňovice, Bělá pod Pradědem, Skalička

firmy a organizace: Cobrana, s. r. o.; Galerie Šantovka, s. r. o.; Josef Kvapil, a. s.; Elektroprivat Vaduara, s. r. o.; Herna Mraveniště; herna U piráta; rehabilitace Dana Ripplová; DCI Kino Olomouc, s. r. o.; Kino Metropol; Pí centrum Zdravá výživa, s. r. o.; prodejna foodie market SKLIZENO – SELUPROFAR, s. r. o.; 1. filmová vinotéka VIDEOPRIVAT, Nestlé Česko, s. r. o.; Vrtal, s. r. o.; Fortys Pizza Olomouc, s. r. o.; Electro World, s. r. o.; Bazárek U Vrány; Polymex; I-reklama; The Black Stuff Irish Pub; PRO-BIO obchodní společnost, s. r. o.; Spektrum potřeb – Božena Gatěková; Mateřská škola Schweitzerova

Nadace Partnerství – Blokový grant – Fond pro nestátní neziskové organizace. Projekt „Zvládneme to!“ – díky tomuto projektu došlo v letošním roce ke zvýšení kapacity poskytované služby rané péče rodinám s dětmi s tělesným, mentálním a kombinovaným postižením na 60 rodin v rámci celého Olomouckého kraje a došlo ke zkvalitnění řízení pracoviště a nárůstu firemních a individuálních dárců. Podpořeno v Programu švýcarsko-české spolupráce.

Nadace rozvoje občanské společnosti, projekt „Pomozte dětem!“ organizovaný Českou televizí. Projekt zajišťuje podporu dětí s tělesným, mentálním a těžkým kombinovaným postižením v raném věku a jejich rodinám na území Olomouckého kraje.

Občanské sdružení Dobré místo pro život – pravidelná podpora v regionu.

individuální dárci a dobrovolníci: Tomáš Rousek, Jitka Vychodilová, Marie Šmatláková, Lukáš Michal, Hana Honsnejmanová, Petr Pořízka, Jan Voráč, Pavlína Zatloukalová, Jitka Müllerová, Jaroslava Burgetová, Hana Teličková, Juříčková Jarmila, Miriam Luběňíková, Eva Palínková, Blanka Novotná, Kateřina Šturmová, Ondřej Císovský, Martina Kroutilová, Radim Večerka, Iva Skřivánková, Lucie Dvořáková, Kateřina Lerchová, Magda Menšíková, Markéta Menšíková, Jaroslav Rössler a Miroslav Němeček

Středisko rané péče SPRP Ostrava

Ministerstvo práce a sociálních věcí

města a obce: Ostrava, městský obvod Moravská Ostrava a Přívoz, městský obvod Ostrava-Jih, městský obvod Ostrava-Poruba, městský obvod Ostrava-Hoštálkovice, Frýdek-Místek, Opava, Havířov, Karviná, Bílovec, Dolní Benešov, Fulnek, Frýdlant nad Ostravicí, Jablunkov, Klimkovice, Nový Jičín, Orlová, Studénka, Třinec, Vratimov, Bystřice, Hať, Hrádek, Košařiska, Kozmice, Markvartovice, Starý Jičín, Staříč, Vendryně

firmy a organizace: ArcelorMittal Ostrava, a. s.; New Karolina Shopping Center Development, s. r. o.; Vyncke, s. r. o.

Nadace Agrofert – peněžní dar ve výši 300 000 Kč na realizaci projektu zaměřeného na podporu rodinám, které vychovávají dítě s postižením, prostřednictvím služby rané péče.

Nadace OKD – nadační příspěvek ve výši 250 000 Kč na realizaci projektu „Aby dětem bylo dobře“ a nadační příspěvek ve výši 100 000 Kč na realizaci projektu „Průvodce raného věku“.

Nadační fond Českého rozhlasu, sbírka Světluška

Projekt „Rozvoj zrakového vnímání u dětí se zrakovým postižením“ je realizován s pomocí nadačního příspěvku „Nadačního fondu Českého rozhlasu ze sbírky Světluška“ ve výši 250 000 Kč.

Nadace Leontinka – nadační příspěvek ve výši 100 000 Kč na realizaci projektu „Chci poznávat svět!“ a nadační příspěvek ve výši 50 000 Kč na realizaci projektu „Na startu do života“.

individuální dárci: Danuše Čiščoňová, Radim Bača, Lucie Dořičáková, Sandra Heinzová, Petr Hluštík, Pavel Orawczak, Martina Šebestová, Radek Šibinský, Věra Šrámková, Mária Vaňková, Igor Vašut, Pavlína Winklerová, Kamila Witoszová

8 rozdílů

Jen co se jelen probudil, pospíchal na mýtinu, aby se napásl trávy s trochou ranní rosy. Teprve se rozednívalo, ale čilé mušky už v hejnech poletovaly nad pařezy a trénovaly otočky. Vtom se zpoza smrků ozvalo šustění a mýtinou jako střela proběhl zajíc, v patách hladovou lišku. Ztropili takové pozdvižení, že probudili i párek sýčků, kteří se právě ukládali ke spánku. Jelen jen zakroutil hlavou a zmizel v houští, aby našel klidnější místo, kde posnídá. Druhý den ráno jelen opět vyrazil na pastvu. Okusoval právě čerstvé lístky jetele, když tu najednou PRÁSK! Pasekou se prohnala liška a zajíc, jen jim pod nohama zapraskaly suché větve. „Ti dva si snad nedají pokoj,” pomyslel si jelen. „Je to stejné jako včera.“ Něco však bylo jinak. Najdeš 8 rozdílů?

Spojovačka

Do měkké hlíny u potůčku otiskli obyvatelé lesa své tlapky a kopýtka. Poznáš, kdo se byl napít? Přihraď stopy jednotlivým zvířátkům.

Spojovačka: 1. sýček, 2. zajíc, 3. jelen, 4. liška
8 rozdílů: pařezy, muchomůřka, průhled v lese, tečky na pasece, kapradí, zajíc, jelen, oko, jelen, ucho, jetele

Miniprůvodce při výběru dětských brýlí

Dětské brýle od miminek po teenagery

1. Materiál – dejte přednost plastu

Plastové brýle jsou lehčí, pružnější, bezpečnější, netlačí na nose, nevznikají alergické reakce při styku s kůží jako u kovu. Tyto vlastnosti splňují také kovové brýle z titanu, jsou však značně dražší.

2. Nosník – nesednou-li na nose, nesednou vůbec

Dětský nos je méně vyvinutý, kořen nosu je širší, a ne každý výrobce toto zohledňuje. Nosník má nos „obejmout“, chybná je mezera mezi nosem a nosníkem. Brýle se po usazení nemají dotýkat spánků a lícních kostí.

Po usazení brýlí na nos zkontrolujte, zda jsou panenky co nejvíce uprostřed očníce, a to především horizontálně. Zabráníte tak nadhlížení a podhlížení dětí mimo brýle.

3. Upevnění – nesmí se ani hnout

Teď, když jsme brýle správně usadili, musíme je na místě udržet. Děti jsou velmi aktivní, více se pohybují, proto je upevnění velmi důležité. Požadovaný optický střed čočky je v jednom bodě, který optik změří vzdáleností panenky od středu nosu a označením výšky po usazení brýlí. Pro dosažení správné korekce musí být tento bod před panenkou. Pohybu brýlí, ať už horizontálně, či vertikálně, zabráníme správným uchycením kolem hlavy nebo za ušima použitím stahovacích šňůrek, stoperů aj.

4. Nezapomeňte na okluzor

Má-li dítě předepsaný okluzor, informujte svého optika. Pokud se dítě brání nošení nalepovacího okluzoru, vyzkoušejte jiné alternativy, například látkový okluzor s dětským motivem, který si dítě snadněji oblíbí.

5. Nechte výběr na dítěti – děti vědí, co chtějí

Předložte dítěti 2 – 3 kusy brýlí, které optik doporučí jako vhodné pro korekci a nechte, ať si samo vybere, které bude chtít. Brýle se stanou na dlouhou dobu součástí dítěte, proto je důležité, aby k nim dítě mělo kladný vztah. I dobrá psychika pomáhá k nápravě!

Tipy pro rodiče

1. Vyberte si oční optiku, která má s dětmi zkušenosti.
2. Při výběru brýlí se zeptejte na dostupnost náhradních dílů – děti brýle ničí častěji.
3. Uvažujte nad nákupem druhých brýlí. Děti brýle často někde zapomenou, čekací doba na náhradní díl může být několik dní, na tyto situace je lepší být připraven. Pojišťovna dětem přispívá na druhé brýle, informujte se u svého lékaře.

Zde je výpis ze sazebníku VZP – skupina 9 – Optické pomůcky:

Název	Pojišťovna hradí	Směrná doba užití
Obruba brýlová	do 300 Kč za 1 kus	Děti do 6 let max. 3x ročně, od 6 do 15 let 1x ročně, dvoje brýle při refrakční vadě + - 3 DPT do dálky
Čočka brýlová	SPH 51 Kč za 1 kus TORI 111 Kč za 1 kus	Děti do 6 let 3x za 1 rok, od 6 do 15 let max. 1x za rok, od 15 let 1x za 3 roky, bez změny korekce
Čočka brýlová plastová sférická, torická	SPH 100 Kč za 1 kus TORI 200 Kč za 1 kus	do 6 let max. 2x za 1 rok, od 6 do 15 let max. 1x za 1 rok, od 15 let 1x za 3 roky, bez změny korekce

Kateřina Kolomazníková, COLOROPTIK
e-mail: detskebryle@coloroptik.com

Firma COLOROPTIK se mimo jiné specializuje na optické potřeby pro děti. Kromě široké nabídky dětských obrub od miminek po teenagery dodává dětské sluneční brýle, dětské sportovní ochranné dioptrické brýle, dětské dioptrické plavecké brýle, látkové okluzory, protialergické okluzory, doplňky jako dětská pouzdra, šňůrky, sportovní šňůrky.

- dostupnost velikostí od novorozenců po školáky pro včasné korekce refrakčních vad
- možné použití s okluzorem
- obruby jsou vyrobeny z pružného lehkého netoxického materiálu vhodného pro děti (grilamid)
- jsou velmi lehké, pružné, dokonale se přizpůsobí anatomii dětského obličeje, dosednou přesně na celou plochu dětského nosu, stranice se nedotýkají lícních kostí
- estetická hodnota a design italského návrháře firmy Centrostyle odpovídá nejvyšší světové úrovni
- dodávají se jako komplet s pouzdem (plastovým nebo z mikrovláknem)
- skladová dostupnost a dodání do 3 pracovních dnů
- zajištění servisu a dostupnost náhradních dílů
- obličej miminek a menších dětí je vždy o něco bledší, proto jsou obruby Active Baby laděny v jemných pastelových tónech, které dětem velmi sluší

**Napište nám a doporučíme
Vám optiku v místě Vašeho bydliště:
detskebryle@coloroptik.com**

www.coloroptik.com

podpořte
nás
DMS
DOMOVJEDOMA
87777

**Společnost
pro ranou péči**

Číslo sbírkového účtu:
244 900 080/0300

www.ranapece.cz